S-a încins lupta pe bugetul UE 2021-2027 / Cei care au plecat

Newsweek ROMÂNIA

10-16.01.2020

Anul 3 ■ Numărul 88 ■ Preț: 11,90 lei

FOTO: SHUTTERSTOCK

Cine le-a deschis ușa rușilor în România

BIBLIOTECA A EDU

20088
5 948494 000029

PRIVATIZARE CU CÂNTEC. Decizia de a vinde rafinăria Teleajen companiei rusești Lukoil, deținută azi de un apropiat al lui Putin, a fost luată în 1998 de fostul președinte Emil Constantinescu.

KISS FM

WINTER**KISS**

Newsweek ROMÂNIA

10-16.01.2020 _ ANUL 3 _ NR.88

SUMAR

Periscop

06 **Analiză**
Ce ne așteaptă în 20-20

Opinii

10 MIHAI DUȚĂ
Cultura pomenilor
11 RADU PARASCHIVESCU
Nu citesc, dar am păreri

Periscop

12 **Înțelegere subterană**
Lukoil a intrat în România prin palatul Cotroceni
16 **Interviu**
Procurorul Bogdan Pîrlog: „După 10 august, au existat consecințe în privința polițiștilor care au lucrat în dosar"
24 **Supraveghere**
O afacere cu radare, sub radar la Apărare
26 **Fiscalitate**
Ce ar mai trebui schimbat la Ordonanța 114
28 Cum au fost influențate băncile și energia

Internațional

32 **2021-2027**
S-a încins lupta pe bugetul UE
34 Ce s-a bifat, ce urmează

Magazin

36 **Frontieriștii**
Cei care au plecat
38 De șapte ori, ilegal, peste graniță
40 Spre libertate, prin apele reci ale Mureșului
42 **CSR**
Cei care fac bine SRL
48 **Sport**
Jocurile Olimpice ale viitorului
50 Stadionul Olimpic, finalizat cu o lună mai devreme
52 **Auto**
Mazda CX-30 SkyActive-G 122 MT6 4x2
Clona SUV-izată
56 **Tehnologie**
9 gadget-uri din 2019
58 **În cifre**
Jucării
60 **Călătorii**
Kitzbühel, „capitala sporturilor de iarnă"

Calendar

62 Liberalii „sinceri" se rup de PNL

» P.58

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.64-65

REDACȚIA

DIRECTOR _ Sabin Orcan

REDACTOR-ȘEF _ Răzvan Chiruță

REDACTOR-ȘEF ADJUNCT _ Cătălin Prisacariu

Online manager _ Ștefan Onica
Senior editor _ Mircea Marian
Senior editor _ Silviu Sergiu
Senior editor _ Mihai Duță
Senior editor _ Petre Bădică
Senior editor _ Ramona Ursu
Editor _ Flavia Drăgan
Editor _ Adina Mutăr
Editor _ Răzvan Scăețeanu
Reporter special _ Petru Zoltan
Reporter _ Adelina Sahlean
Contributori _ Sabin Gherman, Alexandru Lăzescu, Radu Paraschivescu

ART DIRECTOR

Cecilia Bălănescu

DTP

Ionuț Aldea

CORECTURĂ

Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock gettyimages

EDITOR

SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

DIRECTOR PUBLICITATE _ Adrian Dinu
Telefon: 0722 250 070

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
ipg Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

VAN, TURCIA

Stăpâna turmelor

În vârstă de 56 de ani, Hatun Baydar mână o turmă de oi la baza unui munte din localitatea Van, districtul Gevas, din Turcia, pe 17 decembrie 2019. Baydar, al cărei soț a murit, paște oile în fiecare zi, de la primele ore ale dimineții, pentru a-și întreține familia.

OZKAN BILGIN/ANADOLU AGENCY VIA GETTY IMAGES

HOLLYWOOD, SUA

Premieră mondială

Actrița Daisy Ridley, interpreta personajului „Ray", participă la premiera ultimei producții Disney din seria *Star Wars*, intitulată *The Rise Of Skywalker*, pe 16 decembrie 2019. Actrița a fost imortalizată pe covorul roșu de la Hollywood, în timp ce folosea un microfon pe post de sabie laser.

RICH FURY/GETTY IMAGES

TUVALU, POLINEZIA

Corali în pericol

Suega Apelu îi face baie în lagună unui copilaș, pe 29 noiembrie 2019, în apropiere de Funafuti, situat pe insula Tuvalu, o mică țară din Polinezia, ce găzduiește aproape 11.000 de locuitori. Națiunile Unite au declarat insula „extrem de vulnerabilă" în fața schimbărilor climatice. Insula este amenințată în special de creșterea nivelului oceanului cu 5 milimetri pe an, inundațiile provocate de flux, furtuni tot mai puternice și temperaturi în creștere. În jurul ei sunt nouă atoli, formațiune geologică formată prin depunerea scheletelor de corali.

MARIO TAMA/GETTY IMAGES

NAVAN, IRLANDA

Caii din Navan

Calul Fantasio D'alene, cu Lisa O'Neill în șa (dreapta), concurează alături de calul Dewcup, cu Patrick Mullins în șa (stânga), în timpul cursei tradiționale din Navan, din districtul irlandez Meath.

SEB DALY/SPORTSFILE VIA GETTY IMAGES

ANALIZĂ

Ce ne așteaptă în 20-20

Anul acesta va încheia un lung ciclu electoral început în mai 2019, cu alegerile pentru Parlamentul European. Au urmat alegerile prezidențiale, în noiembrie 2019. În iunie 2020 vor avea loc alegeri locale, iar în noiembrie 2020, cele pentru Parlament.

PÂNĂ ÎN 2024, NU MAI SUNT planificate alte runde de alegeri, deci ar urma o lungă perioadă de acalmie politică.

În consecință, 2020 va stabili direcția politică a României pentru cel puțin patru ani. Pe de altă parte, în 2020 se va vedea mai clar care sunt efectele pe termen lung ale cheltuielilor angajate de guvernarea PSD.

Deocamdată, riscurile unei recesiuni globale par a fi reduse, însă nu este clar ce impact vor avea măsurile populiste din regimul Dragnea asupra creșterii economice. Acum, guvernarea aparține PNL, dar deocamdată Executivul condus de Ludovic Orban nu a făcut decât să gestioneze moștenirea lăsată de PSD, fără să aibă inițiative majore.

Newsweek România vă prezintă principalele provocări politice și economice ale anului viitor și cum ar putea ele să se finalizeze.

Alegeri locale: un tur sau două

Problema cea mai urgentă pentru Cabinetul Orban este să decidă dacă și cum va modifica legea alegerilor locale.

1) PNL trebuie să opteze între trei variante: să aștepte ca Parlamentul să decidă revenirea la alegerea primarilor în două tururi, să emită o ordonanță de urgență în acest sens sau să își asume răspunderea. USR amenință cu retragerea sprijinului dacă Guvernul nu își asumă răspunderea. La polul opus, UDMR declară că va vota o moțiune de cenzură, inițiată de PSD, în cazul asumării răspunderii.

DE

MIRCEA MARIAN

mircea.marian@newsweek.ro

2) Dacă proiectul trece de Parlament, el va fi atacat probabil la CCR. În 2012, Curtea Constituțională a stabilit că „orice reformă care vizează legislația electorală care urmează să se aplice unor alegeri trebuie să aibă loc suficient de devreme pentru a putea fi cu adevărat aplicabilă". Comisia de la Veneția afirmă însă că: „Principiul după care elementele fundamentale ale sistemului electoral nu ar trebui modificate cu sub un an înainte de alegeri nu are prioritate față de celelalte principii ale Codului de bune-practici în materie electorală". Există, deci, șanse mari ca, dacă se ajunge la judecata unui CCR dominat de oamenii PSD, orice modificare la legea alegerilor locale, votată cu mai puțin de șase luni înainte de acest scrutin, să fie declarată neconstituțională.

În consecință, șansele ca în iunie alegerea primarilor să aibă loc în două tururi sunt reduse.

Alegeri anticipate sau la termen

După alegerile prezidențiale, unde Dan Barna s-a plasat pe locul III, USR-PLUS a vorbit tot mai rar despre alegerile anticipate.

Subiectul nu a fost însă abandonat de Klaus Iohannis: „Cred că ar fi foarte bine să mergem cu alegeri anticipate în primăvară". Principalul scenariu

PROCURORUL BOGDAN PÎRLOG:
„După 10 august, au existat consecințe în privința polițiștilor care au lucrat în dosar" » P.16

BUCUREȘTI
Opoziția nu reușește să se înțeleagă asupra unui candidat comun care să o confrunte pe Firea (dreapta). Candidatura lui Nicușor Dan (stânga) e incertă.

vehiculat este cel ca Guvernul Orban să cadă după ce își asumă răspunderea pentru alegerea primarilor în două tururi. Nu este clar care ar fi pașii următori, cum s-ar reuși ca alte două guverne să cadă în Parlament. Totuși, în octombrie și noiembrie 2019, liberalii și Klaus Iohannis au reușit să strângă o majoritate care să demită Guvernul Dăncilă și apoi să instaleze un Executiv PNL. Nu este exclus ca PNL și Iohannis să adune, în primăvară, o majoritate care să voteze astfel încât să se ajungă la alegeri anticipate.

Cine se va bate cu Firea

Sunt trei candidați deja, din tabăra anti-PSD, dornici să se bată cu Gabriela Firea pentru Primăria Capitalei: Nicușor Dan, Vlad Voiculescu și Ciprian Ciucu. Presa a vehiculat și posibilitatea ca Rareș Bogdan să intre în cursă, dar acesta a negat.

Situația lui Nicușor Dan este cea mai stranie: este susținut de USR, fără a fi membru al acestui partid. În plus, a început o confruntare deschisă între oamenii lui Barna și adversarii săi, „nicușoriștii". Tabăra lui Barna ar prefera să-l vadă pe Vlad Voiculescu candidând la Primărie, deși acesta face parte din PLUS, decât să-l întărească pe Nicușor Dan.

Mai mult, Autoritatea Electorală Permanentă a arătat, la solicitarea PLUS, că un candidat independent nu poate fi susținut oficial de o alianță de partide. Prin urmare, Nicușor Dan ar trebui să renunțe la independență, pentru a candida din partea unei alianțe USR PLUS.

Șanse ca primarii să fie aleși în două tururi sunt mici, PNL nu vrea să apeleze la OUG și încă mai speră să modifice legea în Parlament

Neoficial, câțiva lideri PNL susțin că cele trei formațiuni ar trebui să stabilească cine are șansele cele mai mari la Primăria Capitalei, să desemneze un candidat comun și apoi să-și împartă primăriile de sector.

Pe de altă parte, PSD a pierdut în București și la europarlamentare, și la prezidențiale. La europarlamentare, USR a obținut peste 40%, PSD circa 16%, iar PNL – puțin peste 15%. La prezidențiale, în turul I, situația s-a schimbat: Iohannis a luat locul I, Barna – II, iar Dăncilă a fost pe III. În consecință, competiția este deschisă și, teoretic, PNL s-ar putea confrunta cu USR-PLUS, fără teama că Firea iese pe locul I.

Situația se va complica, însă, dacă va candida și Toader Paleologu, din partea PMP, iar Nicușor Dan va intra în cursă ca

FOTO: INQUAM PHOTOS - EDUARD VINĂTORU; PRESIDENCY.RO

independent, separat de USR-PLUS. Aparent, sunt deci şanse ca Bucureştiul să iasă de sub administrarea PSD, dar o divizare foarte puternică a voturilor anti-PSD ar relansa-o pe Firea. Bătălia este deschisă şi nimeni nu pare dispus să cedeze.

În tabăra PSD este clar că actualii primari, în frunte cu Firea, recent aleasă la conducerea organizaţiei de partid din Bucureşti, vor fi susţinuţi pentru un nou mandat.

Barna vs. Cioloş vs. „Nicuşoriştii"

USR PLUS este tot mai divizat, după eşecul lui Dan Barna la prezidenţiale. Cioloş ar vrea o fuziune – calificată de unii din USR drept „o preluare ostilă" –, Barna se zbate să supravieţuiască la conducerea Uniunii Salvaţi România, iar aşa-zişii „nicuşorişti", susţinătorii fondatorului partidului, sunt tot mai activi.

În 2020, sunt deschise toate variantele: fie ca USR să se scindeze, cu un partid rupt între cei care se definesc de dreapta şi cei de stânga, fie ca alianţa USR-PLUS să se consolideze, deschizând calea fuziunii.

USR Bucureşti este expresia acestor contradicţii: pe de o parte, a votat să susţină candidatura lui Nicuşor Dan la Primărie, pe de altă parte, l-a ales în fruntea organizaţiei pe Claudiu Năsui, care este considerat a fi un apropiat al lui Barna şi un oponent al preşedintelui-fondator al USR.

De finalul acestor dispute depinde relaţia cu PNL, într-o posibilă coaliţie de guvernare, după alegerile parlamentare. Deocamdată, cel mai puternic susţinător al guvernării Orban a fost Dacian Cioloş.

Buzăul preia PSD

După trei ani sub controlul Teleormanului, PSD este preluat de un anost baronaş de Buzău, Marcel Ciolacu. El nu are competitor la funcţia de preşedinte, dar este neclar cine va fi în echipa sa. Deocamdată, în majoritatea apariţiilor sale publice, el este secondat de Paul Stănescu şi Niculae Bădălău. Gabriela Firea i-a dat asigurări lui Ciolacu că nu va candida la şefia partidului. Totuşi, supravieţuirea noii conduceri a formaţiunii social-democrate va depinde de rezultatele la locale şi parlamentare. Un eşec va determina cu siguranţă noi schimbări, la finalul lui 2020. Deocamdată, Ponta păstrează distanţa faţă de actuala conducere a fostului său partid.

Pensiile speciale, finanţate în 2020

Chiar şi PSD a ajuns să critice sistemul pensiilor speciale şi să susţină modificarea sa, cel puţin prin supraimpozitarea pensiilor foarte mari. PNL a declarat că le va abroga pe toate, mai puţin pe cele ale militarilor şi angajaţilor Ministerului de Interne, iar în Parlament a fost adoptată, la finalul lui 2019, o măsură în acest sens.

Dar, din cele aproape 10 miliarde de lei cheltuiţi în 2019 pe pensiile speciale, nouă miliarde se duc către pensionarii militari.

În plus, Orban nu a luat anul trecut nicio măsură împotriva Codului Administrativ, legiferat de PSD prin ordonanţă de urgenţă, care prevede introducerea pensiilor speciale pentru aleşii locali. Bugetul pe 2020 include sumele necesare pentru plata acestor pensii, deci nu există un plan clar de reducere sau abrogare. CCR a stabilit deja că pensiile speciale ale magistraţilor sunt intangibile, aşa că orice proiect care va conţine o asemenea prevedere este condamnat să cadă controlul de constituţionalitate.

În anul electoral 2020, economia României este într-o situaţie destul de asemănătoare cu cea din 2008, în guvernarea Tăriceanu

Spectrul crizei din 2009

În anul electoral 2020, economia României este într-o situaţie destul de asemănătoare cu cea din 2008, în guvernarea Tăriceanu: cheltuielile cu salariile bugetarilor au explodat, urmează o majorare cu 40% a pensiilor. Economia duduie alimentată de consumul intern, adică bugetarii cu salarii mari cumpără masiv, fapt care se reflectă în creşterea explozivă a importurilor. În 2009, politici economice asemănătoare s-au terminat în criza din perioada 2010-2012, însă prăbuşirea a fost determinată de recesiunea globală. Pentru 2020, previziunile OECD (Organizaţia pentru Cooperare şi dezvoltare Economică) pentru România sunt destul de bune: creştere economică de 3,2%. În proiectul de buget pe 2020, Guvernul Orban susţine că creşterea economică va fi de 4,1%.

La 11 decembrie, Standard & Poor's a revizuit perspectiva României de la stabil la negativ din cauza marilor cheltuieli ale Guvernului PSD.

Unul din cele mai dure avertismente a venit din partea lui Lucian Croitoru, consilier al guvernatorului BNR: „Ne apropiem de o recesiune şi mai rea decât cea din 2008. În România, cheltuielile cu salariile şi asistenţa socială ajung la 95% din venituri în 2019, peste cele din boom-ul precedent". „Va fi o recesiune similară cu cea din 2008, una anormală", a mai susţinut Croitoru, la 30 octombrie 2019. „Cele normale se rezolvă repede, au evoluţie în V, economia cade 1-2 ani, după care se ridică la rate pozitive. Dar s-a făcut atâta quantitative easing în ultimii 11 ani (...) Dacă va fi o recesiune va fi una şi mai rea, pentru că ceea ce am avut de inventat, am inventat", a prognozat consilierul guvernatorului BNR, referindu-se la încercările băncilor centrale de a stimula economia şi inflaţia prin tăieri de dobânzi şi creşterea bazei monetare.

El a mai arătat că rata de creştere a

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA/ILONA ANDREI; FACEBOOK;

SCHIMBARE SAU NU
Deși nu mai e președinte al CSM, Lia Savonea (sus), are influență în Justiție. Florin Cîțu (dreapta) trebuie să evite o recesiune. În 2020, se joacă soarta lui Dan Barna (jos) în USR.

salariilor în perioada 2016-2018 este mai mare decât cea din 2007-2009. Salariile bugetarilor consumau circa 39% din încasările bugetare din 2019. Pensiile au crescut și ele în ultimii ani ca pondere în venituri, dar se păstrează sub maximul din 2008. Pe de altă parte, de la anul ar urma să crească cu 40%.

Împreună, salariile și asistența socială erau de 80% din venituri în 2018 și vor ajunge la 95% în 2019.

La începutul lunii noiembrie, a sosit la București și economistul Nouriel Roubini, cel care a profețit criza globală din 2009. „Nu văd un risc de criză, dar situația macroeconomică e debalansată, iar, din cauza incertitudinilor politice până la alegerile generale, nu este clar dacă cei care vor fi la putere vor avea capacitatea de a face alegeri dificile pe partea fiscală, să facă reforme pentru a spori potențialul de creștere", a declarat Roubini.

Ne încălzim cu gazele din Marea Neagră?

Situația exploatărilor offshore din Marea Neagră este neclară: Exxon s-a retras și este decis să-și vândă licența de exploatare, iar, legea susținută de Dragnea a creat nenumărate probleme. În vara acestui an, înainte ca Viorica Dăncilă să efectueze o vizită la Washington DC, Guvernul PSD a propus mai multe modificări substanțiale ale legii offshore.

Premierul Orban spunea, în noiembrie, că „ne vom mișca cât mai repede pentru a găsi soluții pentru a putea debloca acest proiect important".

Deocamdată însă, noul ministru al Energiei, Virgil Popescu, nu a anunțat nicio măsură concretă pentru deblocarea situației. Acesta a spus doar că își dorește „consens" la modificarea legii offshore.

Citește în pagina 26 o analiză despre efectele OUG 114 și cum ar trebui să fie schimbată.

MIHAI DUȚĂ

Cultura pomenilor

De la un kil de zahăr și-o sticlă de ulei, prea-îndelungatele guvernări pesediste au fundamentat o cultură a pomenilor din banii statului, adică ai altora. Am cunoscut, la un moment dat, un domn care a comandat, pe firmă, o coroană pentru înmormântarea tatălui finanțatorului societății la care lucra. Practic, finanțatorul și-a plătit o coroană fără să vrea și fără să știe. Măcar pe ea a fost scris „Regrete eterne". Cam așa a făcut și PSD-ul cu pomenile din taxele noastre de toate zilele, dar fără nicio urmă de regret.

De două luni, de când s-a schimbat guvernarea, această cultură a pomenii face ca discuțiile din spațiul public să fie doar despre cât mai dă statul la salarii și pensii, dacă mai cresc ajutoarele sociale și dacă PNL va da mai mult decât a promis PSD. Mai nimic despre vreun kilometru de autostradă, despre construcția vreunui spital, a unei școli sau a unei grădinițe. Desigur, zona de investiții e mult mai vastă. De toate aceste lucruri au la fel de mare nevoie și cei care sunt angajați la stat și cei din zona privată.

Degeaba ai bani mai mulți, oriunde ai lucra, dacă nu ai o școală civilizată pentru copii sau un sistem medical eficient la care să poți apela oricând cu încredere.

Dar nu, indiferent câți bani ar avea românul, pe el îl interesează să mai primească ceva, eventual să aibă și un program mai scurt.

Pe grupurile fanilor PSD, văd tot mai des afirmația următoare: „Ăia au mărit salariile, ăștia sigur o să le taie".

Ei bine, până acum, mie nici nu mi-a dat și nici nu mi-a luat vreun guvern din salariu, pentru simplul motiv că nu am lucrat niciodată la stat. Noi, ăștia din zona privată, nu suntem deloc impresionați de partidele care dau sau iau din salarii.

Pe noi ne afectează, însă, taxele impuse tocmai pentru susținerea veniturilor altora.

Îmi spunea cineva care lucrează într-o instituție din subordinea Ministerului de Interne că și ei plătesc taxe și contribuie la bugetul de stat. Doar că lefurile lor sunt plătite tot din taxele mele. Ciudat, nu?

E foarte bine că s-au mărit salariile medicilor, polițiștilor și altor funcționari din administrație, dar cred că e destul. Deja veniturile lor le-au depășit cu mult pe cele ale angajaților din instituțiile private, acolo unde se plătește conform performanței. Desigur, sunt și în administrația publică oameni performanți, altfel s-ar bloca totul. Sunt însă prea puțini și poate că guvernările viitoare ar trebui să-i identifice, să-i încurajeze și să-i scoată din sistem pe cei care-i încurcă. Mai ales că-s pline instituțiile statului de funcționari care plimbă câte-o hârtie până o pierd, apoi protestează că nu li s-a mai dat ceva la leafă sau că vor program redus de lucru. Fără exagerare, cred că, în cazul în care ar fi puși pe liber jumătate dintre angajații de la stat, nu și-ar da nimeni seama. Nici măcar ei. Dar poate așa s-ar găsi bani și pentru majorarea salariilor profesorilor, categorie rămasă mult în urmă la acest capitol.

Să nu mai pomenesc de toate neamurile, amantele și prietenii politicienilor cu studii făcute la xerox, ajunși pe salarii imense în fruntea unor instituții falimentate de prostia și nesimțirea lor. Și ei au salarii majorate. Și ei fac scandal acum pentru că vor mai mult.

Și uite cum suntem prinși cu toții, inclusiv eu, încercând să demonstrez că e o temă falsă, în această discuție a culturii pomenilor în care statul trebuie doar să dea și să tot dea.

După cum spuneam, pentru că mie statul nu mi-a dat nimic, în afară de dureri de cap, eu aștept anul acesta începerea lucrărilor la tronsonul de autostradă Ploiești – Brașov, dar din fonduri europene, nu cu bani din șlapi chinezești, antamarea reală a construcțiilor pentru cel puțin trei spitale regionale și îmbunătățirea condițiilor din școli, licee și grădinițe. Pe bani europeni, acolo unde se poate.

Nu aș mai vrea să aud de următoarele: concerte și alte paranghelii din bani publici, funcționari care primesc salarii imense degeaba și tot își plâng de milă, infractori care sunt încă angajați la stat, taxe și impozite inventate pentru a acoperi găurile incompetenței și prostiei.

MIHAI DUȚĂ
este senior editor al *Newsweek România*

RADU PARASCHIVESCU

Nu citesc, dar am păreri

Înaintea unei lansări la care fusesem rugat să vorbesc, un alt invitat m-a întrebat dacă apucasem să citesc cartea. Cu o expresie serioasă, i-am spus că nu, fiindcă nu voiam să-mi afecteze obiectivitatea. Omul m-a privit descumpănit câteva clipe, după care s-a înseninat. „Nici eu, n-am avut timp", mi s-a confesat apoi, cu aerul cuiva căruia tocmai i se luase o piatră de pe inimă. În ce mă privește, glumisem – nu mă duc la lansări fără să fi citit ceea ce urmează să lansez. În ce-l privește, nu știu. După ușurarea jubilativă din glas, aș spune că vorbise serios și că acceptase invitația fără să țină cont de amănuntul și de amănuntele lecturii.

Țin minte un dialog desfășurat demult sub ochii mei, în care tatăl meu se contrazicea înflăcărat cu un prieten pe marginea unei cărți publicate în România pe la începutul anilor 1980. Argumente și contraargumente, un duel când tăios, când tandru (deh, prietenie veche), enervări și destinderi. Dansul polemic se întrerupe abia când tatei îi vine ideea unei întrebări de lămurire: „Dragă, nu te supăra, tu ai citit cartea?". Interlocutorul se fâstâcește, se bâlbâie, prinde un strop de grenă în obraji și până la urmă o scaldă: „N-am citit-o, mă, dar ce putea să scrie în ea, dacă a apărut pe vremea lui Nea Nicu?". Repet, scena se petrecea în cadrul

„Ați scris o carte foarte frumoasă, pe care n-am apucat s-o citesc"

Episodul e minor, bineînțeles, dar vorbește despre una dintre maladiile de tranziție ale României (sau despre una dintre maladiile României de tranziție), și anume relativita. Dacă însă pe vremuri datul cu părerea despre lucruri neparcurse era un artificiu mai degrabă intim, de cerc restrâns, acum avem de-a face cu un fenomen general și la vedere. Sunt mulți cei care nu se jenează să vorbească despre o carte pe care n-au citit-o; la fel de mulți ca aceia care, deși n-au trăit nicio zi de comunism ceaușist, nu se sfiesc să pledeze pentru întoarcerea cu trei-patru decenii în urmă.

intim al unei întâlniri între prieteni. La mare distanță, cu trei-patru ani în urmă, părerea nesusținută de nimic are, iată, acoperire națională. O scenă difuzată pe un post TV care mimează tot mai greu seriozitatea vine acum în galop din străfundurile memoriei. Gazda unei emisiuni de seară, un ardelean cu nume de buleandră și comportament de plantator fără șosete, își laudă astfel invitatul: „Ați scris o carte foarte frumoasă, pe care n-am apucat s-o citesc". Nu-i vorbă, invitatul merită tratamentul, câtă vreme traseul lui prin literatură e jalonat de concesii și gudurări pe lângă cei puternici (și nu de puține ori odioși). Amfitrionului, în schimb, nu i se pare straniu să elogieze o carte pe care nici măcar n-a deschis-o vreme de câteva minute înainte de intrarea în emisie.

Încă un exemplu. Cu puțin timp în urmă, un prozator român stabilit în Franța își lansează romanul nou-apărut într-un oraș cu o bună amprentă literară. Romanul e splendid și atacă teme grave într-un registru la care alți scriitori nu vor să recurgă sau nu au acces. După lansare, la sesiunea de întrebări și răspunsuri (care se rezumă uneori la o tăcere jenată și jenantă), un cetățean îl abordează concluziv și frontal pe prozator: „Am participat la lansarea acestei cărți a dumneavoastră, am luat cuvântul și v-am criticat pentru anumite scene. Norocul dumneavoastră că n-am citit cartea".

E, într-adevăr, o șansă uriașă să fii probozit de cineva care nu te-a citit, dar a avut deja grijă să te prindă în insectarul propriilor sale preconcepții și fixisme. În Franța, unde s-a stabilit prozatorul în cauză, bunul-simț și respectul față de public dictează ordinea operațiunilor: întâi citim, pe urmă ne dăm cu părerea. Aici, în țara unde poți să candidezi din închisoare și chiar să câștigi alegerile, ordinea e aleatorie. Iar uneori, inutilă de-a binelea. Trăim într-unul dintre locurile excepțional reprezentate în ceea ce privește luxuriația părerilor fără temei.

RADU PARASCHIVESCU
este scriitor

ÎNȚELEGERE SUBTERANĂ

Lukoil a intrat în România prin palatul Cotroceni

În 1998, rafinăria Teleajen a fost privatizată prin ordin direct al lui Emil Constantinescu. Victor Ciorbea a executat în orb.

RECENT, DOSARUL UNEI EVAZIUNI fiscale de două miliarde de euro (conform estimărilor procurorilor), care ar fi fost produse de mecanisme ilicite puse în practică de către Lukoil România și alte subsidiare europene ale grupului rusesc, a fost casat. Procesul, așadar, va fi reluat de la zero. A fost nevoie de patru ani să se ajungă aici, însă nu e neapărat surprinzător: în 2015, când premier era Victor Ponta și sechestre fuseseră puse pe activele rafinăriei Lukoil, șeful Guvernului a reacționat prompt și a criticat măsura.

Dar cele mai multe suspiciuni privind atitudinea statului român în legătură cu compania rusă datează de acum aproape 22 de ani, când Petrotel Teleajen a fost privatizată de statul român prin vânzarea de acțiuni către Lukoil.

Newsweek România a vorbit cu demnitarii implicați atunci în tranzacție și a descoperit că toată operațiunea a fost făcută pentru a evita Guvernul, deși tocmai structura executivă a statului avea atribuția privatizărilor.

Cine, atunci, a vândut rafinăria de la Telejean? Da, semnătura a fost a unui șef de agenție guvernamentală, dar decizia a fost luată la Cotroceni de către președintele Emil Constantinescu, care s-a și întâlnit cu șeful Lukoil de atunci și de acum, celebrul Vagit Alekperov. Ierarhic, însă, decizia ar fi trebuit să fie a premierului (Victor Ciorbea), a ministrului Privatizării (Valentin Ionescu) și a șefului Fondului Proprietății de Stat (instituție subordonată Ministerului Privatizării), Sorin Dimitriu.

În ciuda scandalurilor repetate referitoare la privatizări, Sorin Dimitriu a fost condamnat pentru fraude cu bani europeni

Newsweek România a reconstituit ce s-a întâmplat în realitate, prin mărturiile celor implicați.

Patriciu, „agent de influență rus"

Valentin Ionescu a vorbit pe larg despre subiect cu *Newsweek România*. „Este important contextul. La începutul anului 1998, a venit în România Vagit Alekperov, președintele CA Lukoil. Eu am fost cumva luat prin surprindere pentru că nu știam nici de această vizită și nici de privatizarea care se pregătea.

Prin urmare, eu cred că au avut loc niște acțiuni pregătitoare, foarte probabil la sfârșitul anului 1997, despre care eu nu știu nimic, și care au continuat în 1998. Nu știu exact care au fost motivele care l-au determinat pe dl. Constantinescu să decidă că această privatizare trebuie făcută cu Lukoil, dar el a luat acestă decizie sub influența lui Dorin Marian (consilier prezidențial al lui Emil Constantinescu – n.r.) și a lui Cătălin Harnagea (șef SIE între 1997 și 2001 – n.r.), în principal.

Pe vremea aceea, la Cotroceni erau mai multe grupuri de interese care se învârteau.

Unul dintre grupuri era format din rețeaua Harnagea, Dorin Marian, Dinu Patriciu, Sorin Roșca Stănescu. Aceștia se întâlneau între ei foarte des și discutau între ei. Eu bănui că ei aveau niște interese economice legate în principal de persoana lor, dar cel puțin despre unul am auzit ulterior că era agent de influență rus. Și mă refer la Dinu Patriciu. Și mi s-a spus și în ce context a fost racolat, deși nu știu exact dacă așa a fost sau nu, dar probabil că asta este mai puțin important", a arătat fostul ministru al Privatizării.

DE
SORIN OZON
CĂTĂLIN PRISACARIU
catalin.prisacariu@newsweek.ro

FOTO: INQUAM PHOTOS / LIVIU FLORIN ALBEI

PALATE
De la Victoria, premierul Victor Ciorbea nu a avut niciun control asupra intrării Lukoil în România, afacerea s-a tranşat la Cotroceni (pe 3 februarie 1998, CEO-ul Vagit Alekperov s-a întâlnit cu preşedintele Emil Constantinescu)

Harnagea ar fi susţinut necesitatea privatizării

„Sectorul energetic era foarte important la vremea respectivă şi avea o miză geopolitică majoră, chiar dacă România nu înţelegea foarte bine acest lucru, în condiţiile în care România avea un potenţial de rafinare foarte ridicat. Pe de altă parte, se vehiculau ideile că Rusia nu mai este un inamic al Occidentului. Este un partener al Occidentului şi ar trebui să privim altcumva Rusia, să avem o relaţie de colaborare strânsă şi aşa mai departe. Şi mie mi s-au vândut poeziile astea, eu fiind de felul meu rusofob şi nu înghit aşa ceva.

Să revenim. La începutul anului 1998, când a venit conducerea Lukoil în România pentru această privatizare, eu am avut şi o discuţie cu Harnagea, la el în birou. El a încercat să îmi dea o motivaţie de ce este necesară această privatizare. Eu i-am spus că nu este necesară această privatizare pentru simplul motiv că orice firmă rusească pe teritoriul României este un punct de sprijin pentru serviciile lor de informaţii. Asta i-am spus eu în clar. Şi asta i-am spus şi primului ministru când a venit Alekperov, la el în birou. Prin urmare, mi s-a spus că de această vizită se ocupă Victor Surdu (ulterior privatizării, şef al Lukoil România – n.r.), el fiind apropiat de partea rusă. Surdu m-a căutat pe mine asiduu şi eu m-am făcut nevăzut în sensul că nu vroiam să mă întâlnesc cu el şi nici cu delegaţia lor. Mi se comunicase că mă caută prin cabinetul primului-ministru Ciorbea", a rememorat Ionescu.

Ionescu: „Era ceva aberant"

„Am fost chemat la Guvern, am avut o întâlnire şi cu primul ministru, de faţă fiind Şerbănescu, care era purtător de cuvânt şi ulterior a devenit consul în SUA (fost ziarist la bază), Mugur Isărescu, mai era un consilier. Primul ministru mi-a spus că dl. Emil Constantinescu doreşte să mă ocup de chestia asta, să ne întâlnim şi totodată să aranjăm şi un viitor acord între România şi firma Lukoil pentru prospecţiuni geologice.

Eu nici în ziua de azi nu realizez dacă această solicitare pe care eu am primit-o verbal de la primul ministru a fost o testare în ceea ce priveşte persoana mea sau chiar era ceva serios. Pentru că, din punct de vedere legal, nu numai geopolitic, nu aveai cum să faci în 24 de ore un asemenea acord, tu, ţară, ca subiect de drept internaţional, cu o firmă privată căreia tu îi dai pe mână toate prospecţiunile geologice din România. Este ceva aberant. Fără licitaţie, fără selecţie, fără nimic. Asta din punct de vedere tehnic.

Din punct de vedere politic, era şi mai aberant. Dar nici până în ziua de azi eu nu ştiu sigur dacă, când mi s-a dat această dispoziţie verbală transmisă de Ciorbea de la Cotroceni, am fost testat să vadă dacă eu sunt patriot sau pur şi simplu aşa se dorea. Nu ştiu. Eu am zis doar atât, de faţă cu toţi ceilalţi: «Domnule prim-ministru, eu nu pot să îmi pun semnătura pe un asemenea act şi nu îmi pun semnătura pe niciun act de privatizare»", a dezvăluit Valentin Ionescu.

FOTO: INQUAM PHOTOS /GEORGE CĂLIN; CONSTANTINESCU.RO

Ciorbea ar fi spus că „este o firmă olandeză cu sediul la Londra"

„I-am explicat motivele. I-am spus că ce am discutat cu Harnagea, vă spun şi dvs: eu nu sunt de acord ca ruşii să aibă o investiţie în România, sunt probleme de securitate naţională. «Nu, că este o firmă olandeză cu sediul la Londra», mi-a replicat el. Domnule, asta nu este o firmă olandeză cu sediul la Londra, asta este o firmă rusească. Iar pentru mine este o problemă de securitate naţională şi eu nu semnez nici călcat de tanc aşa ceva. Şi am mai spus că nu semnez nici ce mi s-a sugerat privind un acord de principiu pentru prospecţiuni geologice doar pentru că vine Alekperov şi trebuie să îi oferim ceva. De ce trebuie să îi oferim ceva? Nu trebuie să îi oferim nimic.

Şi mi s-a mai spus că se pune problema privatizării şi amânării sau iertării datoriilor Petrotel. Şi am spus că nici asta nu este în regulă. Era deja în circuit de avizare de la Ministerul Finanţelor, pe care îşi pusese semnătura Ionuţ Costea, cumnatul lui Geoană, chiar dacă nu a mai apărut ulterior semnătura lui. Asta în luna februarie. Era în pregătire ordonanţa privind ştergerea ori amânarea datoriei pe 25 de ani. Ordonanţa asta a apărut în luna mai, Ordonanţa 10, şi a fost respinsă în 2002 că nu mai avea obiect, probabil. În orice caz, eu m-am opus şi la asta, pentru că un asemenea regim nu a fost acordat niciunui investitor străin. De ce trebuie să îi acordăm lui asemenea facilitate? La vremea respectivă se discuta că toţi care cumpără societăţi de la stat trebuie să îşi asume şi datoriile. De ce trebuie ei să beneficieze de asemenea facilitate? Au venit firme occidentale în România şi nu au beneficiat de această facilitate. Pe vremea aceea nu era legea ajutorului de stat. Dar exista legea concurenţei. Şi le-am spus că eu nu semnez aşa ceva. Şi nu am semnat", şi-a amintit ex-ministrul Privatizării.

„Cel care a marşat a fost Sorin Dimitriu, aşa a primit dispoziţie"

„A venit Alekperov, am avut o întâlnire faţă în faţă. Bineînţeles că el a fost informat că eu sunt ostil. Surdu era şi el de faţă. A avut o întrevedere de jumătate de oră cu primul-ministru, la care am participat şi eu. S-a discutat, eu nu am vorbit că nu avea sens, fiind primul ministru de faţă. Şi asta a fost tot. Cel care a marşat la privatizare a fost Sorin Dimitriu (şeful Fondului Proprietăţii de Stat – n.r.), pentru că aşa a primit dispoziţie.

Acesta este desfăşurătorul evenimentelor de atunci. M-am opus la orice act cu ei. Privatizarea s-a făcut prin FPS, nu prin mine, iar problema datoriilor s-a făcut după ce am plecat eu de la minister. Urmarea a fost că eu am fost schimbat la sfârşitul lunii aprilie (1998 – n.r.). Foarte rapid. Eu cred că de aici mi s-a tras. Şi apoi, ani de zile, eu am avut de tras din această cauză. Şi mi s-au pus tot felul de beţe în roate din această cauză şi m-au izolat. Eu am avut tot timpul probleme din cauza ruşilor pentru că m-am opus acestei privatizări. De ce? Pentru că ei au oameni în România, au în multe locuri agenţi de influenţă şi în puncte cheie. Când au avut loc alegerile din 2004, mi s-a şi spus în faţă de către un om al lui Patriciu: ai de ales dacă vrei sau nu să mai faci ceva în politică – ori eşti cu ruşii, ori eşti pe partea cealaltă, dar ăia care sunt de partea cealaltă sunt o gaşcă de homosexuali, vezi şi tu ce faci. Asta primise el dispoziţie de la Dinu Patriciu să îmi transmită. Agenţii aceştia de influenţă cred că există şi acum, dar nu mai au aceeaşi forţă", a încheiat Valentin Ionescu.

Ca să poată încheia afacerea cu Lukoil, Cotroceniul a trebuit să se folosească de Sorin Dimitriu, şeful FPS

Ciorbea: „Dimitriu era stat în stat şi FPS la fel"

Fostul premier Victor Ciorbea a negat mai tot din versiunea fostului său ministru: „Eu n-am privatizat nimic! Nu m-am întâlnit cu Lukoil. Când am închis Teleajenul (rafinăria – n.r.), au fost proteste. A fost o închidere temporară, în vederea reorganizării. Dimitriu era stat în stat şi FPS la fel, era în subordinea Parlamentului, nu avea nicio legătură cu mine. Eu am înfiinţat Ministerul Privatizării şi am pus FPS în subordinea Guvernului (OUG 88/1997), aşa s-a contabilizat tot la pasivul meu. Nu-mi amintesc de întâlnirea asta de la Guvern de care vorbeşte Valentin Ionescu. Singura întâlnire cu ruşii a fost cu vicepremierul rus, prin '97, înainte de Madrid, când m-a ameninţat să o lăsăm mai moale cu NATO. Sincer, nu-mi aduc aminte să mă fi informat Harnagea despre Lukoil. Era exact intervalul în care criza guvernamentală (între membrii Convenţiei Democratice – n.r.) era la apogeu".

Ilie Şerbănescu: „Ministerul Reformei era o structură-fantomă"

Fostul ministru al Reformei, Ilie Şerbănescu, a spus că nu a avut nicio legătură cu privatizarea: „Eu nu-mi amintesc de aşa ceva (întâlnirea de la Guvern cu Alekperov; ce e drept, Valentin Ionescu vorbeşte de un alt Şerbănescu – n.r.), am dubii că am participat la aşa ceva. Am fost luat în Guvernul Ciorbea pe nepusă masă, probabil eram unul din cei 15.000 de specialişti. Am constatat când am ajuns acolo, la Ministerul Reformei, că nu era un minister, era o structură-fantomă. Nu era ordonator de credit, nu avea iniţiativă legislativă, era format din trei persoane care îşi luau banii de la Secretariatul General al Guvernului. Era absolut caraghios, am vrut să plec. M-a rugat Ciorbea să rămân, am acceptat, dar i-am zis că nu semnez nimic. La sfârşitul lui februarie s-a terminat şi cu Guvernul Ciorbea şi am plecat. Era un climat

CONFLICT
Ministru al Privatizării în 1998, Valentin Ionescu (sus) a avut discuții cu Cătălin Harnagea (stânga), atunci șef SIE, aflat în aceeași grupare cu Dorin Marian, consilier al lui Emil Constantinescu

atunci că, dacă e să dăm industria, ceea ce s-a și petrecut, să dăm la fiecare de pe scena mondială câte ceva".

Sorin Dimitriu, protejatul generalului Stănculescu

În 1998, în ziua privatizării Petrotel Teleajen, Sorin Dimitriu, șeful de atunci al FPS, a declarat în conferința de presă astfel: „Compania Lukoil va prelua Petrotel. Lukoil este un partener dorit în România, cu o participare importantă de capital american". Toată declarația sa se baza pe faptul că, la vremea respectivă, compania americană ConocoPhilips era interesată să cumpere acțiuni Lukoil.

Aflat la șefia Fondului Proprietății de Stat, Dimitriu a mai bătut palma cu rușii și pentru alte privatizări. Interesantă a fost vânzarea către compania Mechel a Combinatului de Oțeluri Speciale din Târgoviște. De altfel, la mijlocul anilor '70, Dimitriu a lucrat la COS Târgoviște ca inginer tehnolog (detașat). Pe atunci, uzina avea un statut special pentru că fabrica oțeluri care se foloseau în industria de armament. În acea perioadă, Dimitriu l-a cunoscut pe generalul Victor Athanasie Stănculescu, care supraveghea înzestrarea armatei statului comunist. Mai târziu, Stănculescu avea să-i facă legătura cu fostul general Dan Drăgoi, căruia, în calitate de reprezentant al grupului Bali, Dimitriu i-a vândut, în 1997, Comvex Constanța. Șeful FPS din 1998 a fost și reprezentantul României în proiectul marelui combinat Krivoi Rog.

În ciuda numeroaselor apeluri, Sorin Dimitriu a refuzat să comunice pe subiectul Lukoil. În timp ce *Newsweek România* încerca să-l contacteze, fostul șef al FPS a fost condamnat definitiv la doi ani și opt luni cu suspendare pentru fraude cu fonduri europene.

Harnagea nu vorbește. Marian: „Nu făceam programul președintelui"

Cătălin Harnagea, ex-director al SIE, se ascunde acum după cvasinecunoscuta Agenție de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare, din subordinea MAE, al cărei director general este. Harnagea a refuzat orice contact în legătură cu subiectul Lukoil. Totuși, acum câțiva ani, spunea pentru Digi24 următoarele: „Ceea ce ni s-a cerut nouă a fost o verificare pe acel moment a unor posibili investitori care ar fi vrut să vină să investească sau să cumpere, să intre într-un proces de privatizare. Lukoil era o companie mare cum este și acum, iar interesele erau să cumpere. Probabil că erau și alți competitori".

După plecarea din funcția de director SIE, Harnagea a lucrat în Petromidia până în 2002 și a fost partener cu fostul consilier prezidențial Dorin Marian (până când acesta din urmă a devenit secretar de stat, în 2007) la Icar Energy SRL, companie care se ocupă de comerțul cu ridicata al combustibililor solizi, lichizi, gazoși și al produselor derivate, precum și în alte firme.

Întrebat despre același subiect, Dorin Marian a negat totul: „În acea perioadă eram consilier pe Apărare (la Cotroceni – n.r.) și nu participam la întâlnirile economice, nici nu făceam programul președintelui".

Nici președintele Emil Constantinescu nu a dorit să facă vreun comentariu pe acest subiect și nici să detalieze cum s-a pregătit întâlnirea cu Vagit Alekperov, CEO al Lukoil. N

Documentarea pentru acest articol a fost posibilă datorită programului „Reporteri pe teren" al Fundației Robert Bosch împreună cu n-ost, organizație non-guvernamentală.

FOTO: REVISTA22.RO; ANTENA3.RO; G4MEDIA.RO

INTERVIU

Procurorul Bogdan Pîrlog: „După 10 august, au existat consecințe în privința polițiștilor care au lucrat în dosar"

BOGDAN CIPRIAN PÎRLOG, prim-procuror militar adjunct al Parchetului Militar de pe lângă Tribunalul Militar București, devenit mai cunoscut opiniei publice după ce s-a autosesizat și a deschis Dosarul „10 august", a acordat, pentru *Newsweek România,* un amplu interviu în care a comentat problemele din justiție. Procurorul Pîrlog, care a devenit una dintre țintele Inspecției Judiciare după ce a început să cerceteze intervenția Jandarmeriei la protestul Diasporei, a vorbit despre cum au „dispărut" polițiștii din Parchetul Militar București odată ce o parte a Dosarului „Colectiv" a ajuns aici, precum și cu ce probleme s-au confruntat polițiștii care s-au implicat în rezolvarea Dosarului „10 august", din cauza fostului ministru de Interne, Carmen Dan. Pe de altă parte, magistratul a comentat și soarta marilor dosare „Revoluția" și „Mineriada", situația Secției Speciale - „bomba" din sistemul de justiție, dar și cum ar trebui rearanjată legislația, astfel încât să ajungă cel puțin la nivelul anului 2017, înainte ca PSD-ALDE-UDMR să dinamiteze justiția.

DE

RAMONA URSU

ramona.ursu@newsweek.ro

***Newsweek România:* Inspecția Judiciară s-a activat, în ultimii ani, la comandă politică, așa cum s-a prezentat în mod repetat în spațiul public, și a început cercetarea disciplinară pe numele unor magistrați considerați „incomozi". Este și cazul dumneavoastră. Câte cercetări disciplinare vi s-au deschis și care este stadiul acestora?**

Bogdan Pîrlog: Sunt trei acțiuni disciplinare demarate pe numele meu. Una, cea mai recentă, a fost respinsă, după ce Secția pentru procurori din cadrul CSM a constatat nulitatea absolută a rezoluției de sesizare. Celelalte două acțiuni disciplinare sunt suspendate. Prima cercetare disciplinară a pornit în urma publicării de către mine, într-o revistă de specialitate, a unei analize a modificărilor inițiale a legilor justiției. S-a considerat că, prin acel articol, aș fi adus atingere prestigiului funcției de magistrat.

Concret, ce a-ți scris în respectivul articol?

Articolul făcea o analiză clinică a modificărilor legislative și a posibilelor efecte ale acestora. Interesant este că au existat două articole, însă doar unul, cel inițial, referitor la forma în care trecuseră legile justiției de Parlament, a intrat în atenția Inspecției Judiciare. Față de al doilea articol, publicat șase luni mai târziu, nu există o acțiune disciplinară. Cea de-a doua cercetare disciplinară se referă la Dosarul „10 august". Inițial, Inspecția Judiciară a invocat necompletarea procesului verbal de servicii pe care procurorul de serviciu trebuie să îl completeze. Însă acel registru de procese-verbale nu mai era folosit de peste un deceniu și fusese eliminat în urmă cu șase ani.

Când a început această cercetare?

Imediat după o declarație a fostului ministru al Justiției, Tudorel Toader, chiar

în zilele acelea de după evenimentele din 10 august 2018.

În două dintre cercetările disciplinare ați fost verificat de către fostul adjunct al Inspecției Judiciare, Daniela Mateș. Anterior, ați fost coleg cu doamna Mateș, la unul dintre parchetele la care ați lucrat.

Am fost coleg cu doamna Mateș. Aveam, ca să spun așa, o istorie nu tocmai fericită a relațiilor dintre noi. Aveam o relație antagonică, care era de notorietate în sistem.

Ați adus în atenția Inspecției Judiciare acest lucru?

Am adus asta în atenția Inspecției, dar s-a respins sesizarea mea. Există o situație specială în legătură cu Inspecția Judiciară și legislația, anume că nu există un cadru în care să se poată verifica susținerile în cazul unei recuzări. Practic, a fost respinsă cererea mea, pentru lipsa probelor, dar nu s-a administrat nicio probă, întrucât nu există procedură. Între timp, după modificările legilor, Lucian Netejoru (șeful Inspecției Judiciare – n.r.) a stabilit, prin noul regulament, că recuzarea este, practic, interzisă. Dar în ceea ce privește situația cu doamna Mateș, lăsând la o parte istoricul personal, exista o incompatibilitate obiectivă prevăzută de lege. Era interzis unui inspector judiciar să efectueze cercetări în cazul procurorilor din cadrul parchetelor în care și ei (inspectorii judiciari – n.r.) au activat. Exista o dispoziție în regulament, care încălca legea, reducând lucrurile la ultima unitate de parchet, nu la toate unitățile. Am atacat această dispoziție la Curtea de Apel București, dispoziția a fost anulată și s-a suspendat aplicarea până la momentul soluționării definitive a cauzei. Acesta este motivul pentru care respectivele două acțiuni disciplinare, la care a participat doamna inspector Mateș, sunt suspendate de către Consiliul Superior al Magistraturii, întrucât se pune în discuție nulitatea absolută a documentelor întocmite. Interesant mai este și că, în actualul regulament, nu s-a mai prevăzut această limitare la ultima unitate de parchet. Au înțeles și ei că au încălcat legea. Și încă un lucru: judecătoarea de la Curtea de Apel București care a dispus anularea acelei dispoziții a fost cercetată disciplinar.

S-a finalizat această cercetare?

Da. Din ceea ce știu, a fost finalizată, s-a soluționat cu clasare. Dar nu cred că aceasta a fost miza, ci să se încerce inducerea unei stări de teamă completului de la Curtea de Apel București.

Înainte de aceste trei cercetări disciplinare, ați mai fost în vizorul Inspecției Judiciare? Ați fost vreodată sancționat?

Nu. De-a lungul timpului, am fost procuror la Omoruri, am avut și funcții de conducere. În fiecare an, erau 20-30 de sesizări disciplinare împotriva mea, fiind procuror-șef. Aflam de aceste sesizări în momentul în care se dădea rezoluția de clasare. Nu putem împiedica oamenii să formuleze plângeri penale sau sesizări disciplinare împotriva noastră.

Dar prin autosesizarea Inspecției Judiciare, până la aceste trei acțiuni despre care vorbim, vi s-au făcut cercetări disciplinare?

Niciodată.

Ați fost unul dintre magistrații care s-au înscris la concursul pentru șefia Secției pentru Investigarea Infracțiunilor din Justiție (SIIJ), iar declarația dvs. de atunci a rămas de notorietate, anume că, dacă aveați să câștigați concursul, urma să faceți demersuri pentru desființarea Secției.

Nu puteam desființa Secția Specială, deoarece a fost înființată prin lege. Dar, din punct de vedere strict legal, secția respectivă nu a fost niciodată înființată, pentru că modalitatea de selecție a fost nelegală încă de la început.

Vorbim despre felul în care s-a procedat în CSM.

Da. Potrivit dispoziției legale, în comisia de selecție a procurorilor care să activeze în Secția Specială trebuia desemnat și un membru procuror. Acest procuror nu a fost desemnat niciodată.

Membrii Secției pentru procurori din cadrul CSM au refuzat să desemneze un reprezentant care să facă parte din acea comisie de selectare a procurorilor care să lucreze în cadrul Secției Speciale.

Procurorii nu au desemnat acest reprezentant. Poate că este o procedură care încă nu s-a terminat, nu știu.

Cu toate astea, echipa de procurori care activează în cadrul Secției Speciale a fost formată și activează.

S-a format echipa, invocându-se o ordonanță de urgență dată de fostul ministru al Justiției, Tudorel Toader. Acest act normativ stabilea că acea comisie din cadrul CSM, care a selectat procurorii Secției Speciale, poate funcționa în prezența a trei dintre cei patru membri. De acord, poate funcționa, dar, pentru a funcționa această comisie de selecție, ea trebuia, mai întâi, să se constituie. Iar pentru constituire ar fi trebuit să fie toți cei patru membri, inclusiv procurorul. Urmând apoi ca, în situația în care un membru, din motive obiective, lipsea, Comisia putea funcționa doar cu ceilalți trei membri. Ori, în cazul de față, Comisia din cadrul CSM care s-a ocupat de selectarea procurorilor Secției Speciale nu s-a putut constitui legal, deoarece membrul procuror nu a fost desemnat niciodată. În aceste condiții, absolut toți procurorii care sunt desemnați de către respectiva comisie din CSM și care fac parte din această magnifică creație

FOTO: INQUAM PHOTOS - OCTAV GANEA.

numită Secția Specială funcționează nelegal.

Mai există și alte lucruri nelegale privind Secția Specială?
Da. Din punctul meu de vedere și al Asociației „Inițiativa pentru Justiție", din care fac parte, a fost o eroare că s-au trimis dosare de la DNA și de la DIICOT către Secția Specială. Această Secție este reglementată prin Legea 304, o lege generală. Există dispoziții prevăzute în legi excepționale, precum ordonanța de urgență care reglementează DNA și cea care reglementează DIICOT, care stabilesc că, indiferent de calitatea persoanei, deci inclusiv magistrați, faptele sunt de competența celor două Direcții – DNA și DIICOT. În aceste condiții, printr-o lege generală nu poți modifica o lege specială. Ar fi trebuit să fie abrogate cele două articole sau să fie modificate, dar nu i-a dus mintea, în momentul în care au făcut modificările legislative. Din păcate, persoanele care s-au aflat la conducerea celor două Direcții (DNA și DIICOT – n.r.), în acel moment, au acționat fie necunoscând legea sau neînțelegând-o, fie printr-un reflex de supunere față de cei pe care îi percepeau ca fiind la putere. Drept pentru care, în mod absolut nelegal, toate dosarele DNA și DIICOT privind magistrații au fost trimise la Secția Specială.

Ați constatat abuzuri făcute de această Secție?
Unele sunt de-a dreptul abuzuri împotriva logicii și împotriva cunoștințelor elementare de Drept. Ceea ce trebuie să recunosc că a lăsat cu gura căscată o Europă întreagă a fost acea sesizare, căreia i-au dat curs, cu privire la Frans Timmermans, la Vera Jourova și la alți reprezentanți ai Comisiei Europene. Între altele, s-au făcut cercetări cu privire la constituirea de grup criminal organizat în legătură cu întocmirea raportului MCV. Nu fac o apreciere cu privire la felul în care acești procurori care au făcut cercetările au ajuns în Secția Specială, dar sunt niște texte de lege simple, iar tot ce ei aveau de făcut era să citească ce scrie la urmărirea penală și să aplice. Scrie în Codul de procedură penală cum îți verifici competența. Te gândești că, până la urmă, prim-vicepreședintele Comisiei Europene s-ar putea să aibă imunitate. Să zicem că nu înțelegi acest concept, de imunitate, dar apar niște oameni care au niște funcții oficiale și care îți spun că există imunitate. Apare purtătorul de cuvânt al Comisiei Europene, care îți explică faptul că există această imunitate. Tu răspunzi că, întrucât există o sesizare, trebuie să faci cercetări? Apoi, faci niște cercetări și dai o soluție pe fond cum că nu sunt probe că s-a comis fapta...

Vorbim despre un spectacol, nu despre justiție.
Acesta este genul de spectacol care a dus la o discuție în cadrul CSM despre crearea unui mecanism pentru eliminarea țărilor „exotice" din UE. O perioadă, înalții funcționari europeni n-au mai circulat prin România, întrucât se puteau aștepta oricând la vreo măsură preventivă „exotică" luată de aceste personaje (procurorii Secției Speciale – n.r.). Înțeleg că, între timp, unul dintre ei a ajuns judecător la CCR (Gheorghe Stan – n.r.), iar procurorul de caz din Dosarul „Timmermans" (Adina Florea - n.r.) nu a reușit să mai fie validat în funcția de procuror-șef al Secției Speciale. Dacă este să ducem absurdul până la capăt, procurorii Secției Speciale mai aveau o obligație. Dacă constatau că Frans Timmermans a comis o infracțiune, erau obligați să sesizeze autoritățile olandeze, care erau competente să îl cerceteze, fiind cetățean olandez. Discutăm doar teoretic, pentru a înțelege magnitudinea acestei cercetări judiciare.

În mod absolut nelegal, toate dosarele DNA și DIICOT privind magistrații au fost trimise la Secția Specială

Ce ar trebui făcut cu Secția Specială? Trebuie așteptată decizia Curții de Justiție a UE, care analizează legalitatea acestei structuri de parchet, sau se poate lua o hotărâre prin ordonanță de urgență?
Sunt sceptic în legătură cu ordonanța de urgență, având în vedere cine este Avocatul Poporului (Renate Weber – n.r.), singura instituție care are posibilitatea să atace a priori o ordonanță de urgență și să împiedice intrarea acesteia în vigoare până când CCR se pronunță. Iar la CCR știm foarte bine, din păcate, care e situația. De aceea nu cred că OUG este o soluție viabilă.

Care rămâne soluția?
În acest moment, ar fi o soluție care să presupună un consens în Parlament, o majoritate care să susțină desființarea Secției Speciale, prin lege. Dar și în acest caz se poate ataca la CCR. E foarte ușor să blochezi, pe termen mai îndelungat, intrarea în vigoare a unei legi. Însă, din câte cunoaștem, pe la începutul anului 2020 se va pronunța Curtea de Justiție a Uniunii Europene.

Trebuie să readucem aminte că decizia judecătorilor CJUE va fi obligatorie pentru România.
Categoric. Și de directă aplicare. Presupunând că nu va exista o majoritate parlamentară, că se va încerca o blocare la CCR, magistrații vor trebui să aplice direct norma europeană, ignorând existența Secției Speciale.

CSM a trecut, în ultimii ani și, mai cu seamă în 2019, sub mandatul Liei Savonea, prin mai

multe scandaluri: poziționarea împotriva magistraților care s-au alăturat protestelor pentru justiție sau hărțuirea lor prin procese disciplinare până la răfuieli pe față inclusiv cu președintele Klaus Iohannis, dacă ne amintim de cazul Dana Gîrbovan – Ministerul Justiției. Credeți că CSM mai este o instituție independentă?

Din păcate, de data aceasta, CSM nu are o problemă de independență. CSM este independent. Ar trebui să facem, acum, o diferențiere între Secția pentru procurori și Secția pentru judecători din cadrul CSM. Majoritatea Secției pentru judecători asta a înțeles să facă cu independența care i s-a acordat... Prin urmare, nu consider că este o problemă de independență, ci este una de integritate.

Asociația din care faceți parte a făcut două plângeri penale, la Parchetul General, împotriva Liei Savonea, președinta CSM în 2019, și a altor membri ai Consiliului. Ce știți despre parcursul acestor plângeri?

Știu că se punea în discuție analiza cu privire la competență. Să zicem că, în această situație, competența aparține SIIJ, nefiind fapte legate de activitatea DNA sau de cea a DIICOT. Dar trecând peste aceste lucruri, exista un mecanism clar prin care unul dintre adjuncții procurorului general sau chiar procurorul general să efectueze urmărirea penală în cauză. Nu există niciun text de lege care să împiedice asta. CCR spune clar că SIIJ este subordonată procurorului general, inclusiv adjuncților.

La patru ani de la Colectiv, publicația „Libertatea" a difuzat o înregistrare video nouă privind intervenția echipelor de salvare. După câteva zile, o parte din Dosarul „Colectiv", cea referitoare la militari, a fost preluată de procurorii militari. Imediat după, v-au „dispărut" polițiștii de la Parchetul Militar București. Ce s-a întâmplat?

Parchetul Militar, între anii 2004 și 2014, a avut o competență cvasiinexistentă. Volumul de muncă era spre zero, din cauză că foarte puține infracțiuni puteau fi investigate de acest parchet. Trebuia să fie o infracțiune săvârșită de un militar, în atribuțiile de serviciu, în legătură cu atribuțiile de serviciu, ca să fie de competența Parchetului Militar. Erau foarte puține aceste infracțiuni și, aproape imediat ce începeau cercetările, cei vizați făceau cerere de trecere în rezervă și tot la Civil ajungeau respectivele dosare. În trecut, s-a pus în discuție inclusiv desființarea parchetelor militare. Nu a fost posibil acest lucru, existând niște angajamente internaționale care țin și de structurile euroatlantice. În 2014, prin noile coduri penale, s-a făcut o reașezare, prin care s-a stabilit că, în cazul oricărei infracțiuni făcute de militari, chiar dacă participă la ea și civili, competența să aparțină Parchetului Militar. Nu au existat dispoziții tranzitorii, astfel că toate dosarele, oricât de vechi erau, au venit la Parchetul Militar. În acel moment, schema de lucru privind procurorii era cam pe jumătate acoperită și, când procurorii au văzut volumul de muncă, a urmat o ieșire masivă la pensie. În aceste condiții, a fost nevoie să se apeleze la transferuri din zona civilă. La nivelul tuturor parchetelor militare din țară, la Parchetul Militar București este cel mai mare volum de muncă de urmărire penală proprie. Competența este foarte largă, avem de acoperit cauze din Constanța până în Olt, iar faptele sunt extrem de multe. Nu avem prevăzut niciun suport din partea unităților de Poliție.

Cum ar trebui să ajungă, legal, polițiștii la Parchetul Militar București, pentru a lucra alături de procurori?

O primă situație este cea în care procurorul militar dispune, prin delegare, unui anume lucrător de Poliție să efectueze un anume act și să dispună ca acel act să se efectuze la Parchetul Militar. Aspect pe care Poliția Română refuză să-l execute.

De ce refuză?

Deocamdată, suntem în faza educativă, în care Parchetul a explicat Poliției, în baza legii, de ce aceste dispoziții sunt obligatorii. Dar aici este un caz particular. O a doua situație se referă la delegarea polițiștilor, de către ministrul de Interne, care să lucreze în cadrul parchetelor militare. La 10 august 2018, această procedură era controlată de inspectorul-șef al Inspectoratului General al Poliției Române. Atunci, Carmen Dan, fostul ministru de Interne, a schimbat această procedură, a centralizat absolut tot, astfel încât, în materie de delegare a polițiștilor, controlul să-i aparțină ministrului de Interne. Întrucât Carmen Dan a făcut mari presiuni ca să nu se desemneze polițiști care să lucreze în Dosarul „10 august", persoane din conducerea Poliției Române și-au asumat acest risc de a delega polițiști în cauză și ne-au trimis 15 polițiști. Apoi, acești polițiști, evident, ori nu se mai regăsesc în structurile MAI, ori sunt trecuți pe linie moartă. Au existat consecințe...

Puteți să ne spuneți cazuri concrete de polițiști „sacrificați" după 10 august?

De exemplu, directorul Direcției Control Intern, comisar-șef Cătălin Moșneagu, cu care am colaborat din primele momente și care ne-a facilitat deschiderea procedurilor în vederea delegării polițiștilor în dosar, a fost îndepărtat din funcție prin retragerea accesului la documente clasificate și, un an a fost ținut la dispoziție asemeni polițiștilor inculpați în dosare penale. În final, a fost pensionat la nici 40 de ani. Șeful Direcției Operațiuni Speciale (DOS), chesto-

rul Vasilescu, a fost forțat să accepte mutarea la Serviciul Arme din cadrul IGPR. Șeful Poliției Române, chestorul Ioan Buda, a fost izolat din punct de vedere decizional, ministrul de Interne (Carmen Dan – n.r.) efectuând procedurile direct cu adjuncții acestuia. Chestorul Nicu Dragoș Orlando, care era împuternicit la conducerea Poliției Capitalei, în 10 august 2018, și în prezent se află oarecum pe linie moartă. În schimb, am constatat ascensiunea fulminantă a domnului comisar-șef Radu Gavriș, căruia, până în acel moment, ministrul de Interne îi cerea „capul" și care, brusc, a fost împuternicit adjunct la Poliția Capitalei și destul de repede titularizat, ceea ce a însemnat un eveniment atipic pentru mandatul lui Carmen Dan, aceasta preferând să țină conducătorii unităților de poliție împuterniciți, nu titulari. Nu reușesc să-mi explic această schimbare la dumneaei, dar nu pot să nu mă întreb care a fost motorul acestei schimbări de comportament al doamnei ministru de Interne de atunci. Însă nu am elemente concrete care să arate că au existat niște servicii aduse acesteia în Dosarul „10 august".

Revenind, avem, și în acest caz, tot o situație specifică cu acești 15 polițiști care v-au fost delegați pentru Dosarul „10 august". Între timp, acest dosar a ajuns la DIICOT și nici polițiștii nu mai sunt la Parchetul Militar. Cum lucrați în celelalte dosare?

În ultimele trei luni, Secția Parchetelor Militare (din cadrul Parchetului General – n.r.) ne-a pus la dispoziție acei lucrători de poliție. Evident, în acest timp, s-a pus problema prelungirii delegărilor, în cazul unora, în cadrul Parchetului Militar București. De asemenea, mai sunt persoane dispuse pentru a fi delegate, dar, de la un anumit moment, cel în care a existat un ministru interimar la Interne, din partea Poliției s-a blocat absolut orice delegare. Nu înțelegem motivele pentru care s-a blocat acest lucru, vorbim, totuși, despre câțiva oameni.

Câți polițiști aveți acum la Parchetul Militar București?

Avem un lucrător de poliție pe care l-am găsit în Parchetul Militar acum mai mulți ani, când am venit eu să lucrez aici. Analizându-i gradul de activitate, probabil nu a fost dorit de Poliția Română și și-a găsit locul la noi. Nu cred că i se va prelungi delegarea. Și mai avem doi polițiști de la Poliția Ilfov și încă unul de la IGPR.

De câți polițiști aveți nevoie ca să puteți funcționa normal?

Necesarul nostru, ținând cont și de numărul de procurori – pentru că avem foarte multe posturi vacante, iar unii colegi sunt în curs de pensionare – ar fi nevoie de câte trei polițiști pentru fiecare dintre birourile teritoriale, Constanța și Ploiești. Exista câte un polițist pentru fiecare dintre aceste unități, dar acestora le-au expirat delegările și, în acea perioadă, nu a fost un ministru de Interne care să le semneze. Am mai avea nevoie la București de încă 14 oameni. În total, 20 de oameni desemnați întregului parchet.

Cine ar trebui să deblocheze această situație?

Am pornit un dialog cu ministrul de Interne. Înțeleg dezastrul din Poliție, la modul general, dar cine își asumă activitatea de poliție judiciară își asumă toate aspectele ce țin de acest domeniu. Există o tendință din partea conducerii Direcției Generale de Poliție a Municipiului București să se implice direct în activitatea noastră, în sensul de a controla soluționarea dosarelor, în numele nostru, al Parchetului Militar, pe baza unor delegări, situație în care dosarele noastre s-ar duce către unitățile de poliție. În aceste condiții, Poliția să controleze cui anume – dintre polițiști - repartizează dosarul. Ceea ce se intenționează este transformarea activității de urmărire penală proprie a procurorului într-o activitate de supraveghere, cum, din păcate, constatăm că s-a întâmplat cu compartimentul Omoruri de la Parchetul de pe lângă Tribunalul București. Însă, în această chestiune, există mai multe aspecte: în primul rând, este absolut nelegal acest lucru, deoarece delegările se dau către lucrător, nu către unitate. Al doilea aspect: noi suntem unitate care efectuează urmărire penală proprie. Asta presupune ca procurorul să facă în mare o activitate care, în altă parte, este făcută de polițist. Apoi, în anumite dosare, vorbim despre necesitatea de a pătrunde în anumite zone, precum sediile SRI, SIE, MApN. Chiar și pe niște spețe minore, prin contextul și prin persoanele implicate în astfel de dosare, situația capătă o altă dimensiune.

O perioadă, înalții funcționari europeni n-au mai circulat prin România, întrucât se puteau aștepta oricând la o măsură preventivă „exotică"

Are vreo legătură această situație, a lipsei polițiștilor, cu momentul în care Dosarul „Colectiv" a ajuns la Parchetul Militar? Sau e doar o coincidență?

Nu am date certe, dar Dosarul „Colectiv" este lucrat împreună cu cei de la Serviciul Omoruri de la Poliția Capitalei. Ei sunt cei mai buni din țară. Cu ei lucrăm și Dosarul „Mineriada 2". Aceste dosare presupun un volum de activitate care oarecum îl împiedică pe procuror să efectueze toate actele de cercetare în celelalte dosare pe care le instrumentează. Deci, indirect, cei doi procurori care lucrează în Dosarul „Colectiv" sau,

FOTO: INQUAM PHOTOS - ADEL AL-HADDAD

PROCURORUL
militar Bogdan Pîrlog s-a autosesizat și a deschis Dosarul „10 august", privind intervenția violentă a jandarmilor la protestul Diasporei.

în celălalt caz, eu și cu un alt procuror care lucrăm în „Mineriada 2", avem o mare problemă cu privire la acoperirea celorlalte dosare de care răspundem. Te gândești așa: „Colectiv" e un dosar mare, dar vine Inspecția Judiciară și te întreabă pe tine, procuror, de cel mai vechi dosar pe care îl ai în lucru. Așa că trebuie să-l termini și pe acela. Lipsa polițiștilor este un mod foarte subtil de a incapacita... Am discutat cu colegul meu procuror care lucrează în Dosarul „Colectiv" și realmente cade fișetul pe el. Iar „Colectiv" trebuie făcut urgent. Însă ce se întâmplă cu celelalte dosare?

Câte dosare sunt distribuite fiecărui procuror din cadrul Parchetului Militar?
În Parchetul Militar București intră cam 1.400 de dosare noi, anual. Anul acesta, doar eu am soluționat cam o sută de dosare. Și mai am aproximativ 50 de dosare în lucru. Iar eu am funcție de conducere, deci și alte responsabilități.

Deci aveți un număr mai mic de dosare în lucru decât colegii dvs.
Exact. Am coleg care acoperă o linie relativ simplă, circulația rutieră. Dar în 2019 cred că a adunat peste 200 de dosare. Probabil că va fi procurorul cu cele mai multe dosare de urmărire penală din țară. Ar fi avut nevoie de ajutorul unui subofițer de Poliție de Circulație. Dar și asta pare să fie o chestiune imposibil de rezolvat. Vorbim despre niște resurse extrem de mici, care, nici așa, nu pot fi asigurate. De asemenea, și în privința procurorilor este o problemă. Cel puțin în teritoriu situația este absolut dramatică. La Constanța avem un singur procuror.

Câți ar trebui să fie?
Schema este de trei procurori.

De ce este această lipsă?
Mult timp, Parchetul Militar a fost considerat un fel de cimitir al elefanților și lumea l-a evitat.

Chiar așa a și fost, nu?
Nu l-am prins în forma asta, dar, da, am suspiciunea că așa a fost în anumite zone. De asemenea, au dispărut acele diferențe financiare. Acum, vorbim despre câteva sute de lei diferențe salariale. Până în 2022, nu va mai exista nici diferența asta între parchetele militare și cele civile. Având în vedere volumul mare de muncă și condițiile financiare despre care am vorbit, nu mulți procurori bine calificați mai sunt dornici să vină la Parchetul Militar. La toate astea se adaugă condiția esențială ca procurorii care ar putea lucra la noi să aibă cel puțin grad de parchet de pe lângă tribunal, iar asta presupune o calificare mai înaltă. Sunt doritori, dar, din păcate, din ce am constatat, foarte mulți dintre ei nu sunt de cea mai bună calitate.

Să revenim la Dosarul „10 august". În decembrie, ați fost citat ca martor de DIICOT în acest dosar. Ați transmis, atunci, către DIICOT un document în care explicați că această citare este nelegală, întrucât sunteți procurorul care a deschis dosarul și atrăgeați atenția că se poate ajunge la punerea în pericol a întregii proceduri penale. De ce credeți că v-au citat în dosar?
Ori din necunoașterea sau neînțelegerea dispozițiilor legale, ori din cauza lipsei de experiență în lucrarea dosarelor, atât din partea persoanelor care sunt procurori de caz, cât și din partea polițiștilor delegați în acest caz. Dar mai sunt niște probleme foarte serioase. În primul rând: de ce dosarul are număr de 2019, când el a fost deschis în 2018? Are număr de 2019 pentru că deja s-a dat soluție în dosarul inițial, pe care ei l-au folosit ca pretext ca să ia de la Parchetul Militar Dosarul „10 august"?

Ar mai putea fi o altă cauză?
Nu am elemente să mă pronunț, dar ar putea fi interpretată și în sensul că ar fi o încercare a punerii mele într-o stare de incompatibilitate, în eventualitatea

în care dosarul s-ar reîntoarce la Parchetul Militar, deși oricum nu s-ar întoarce la Parchetul Militar al Tribunalului Militar București, ci tot la Secția Parchetelor Militare din cadrul Parchetului General, iar eu nu sunt la Secție. Sau ar putea fi interpretat că se încearcă crearea artificială a unor nulități care să ducă, până la urmă, la desființarea întregii urmăriri penale, pentru a justifica faptul că un an și jumătate n-au fost în stare să finalizeze acest dosar.

Asta ar duce la reluarea, de la zero, a acestui dosar.

Nu știu ce s-ar mai putea lua de la capăt, pentru că sunt anumite acte penale care nu mai pot fi refăcute, din motive obiective.

Nu poate fi și ideea „ingenioasă" a unora de a scăpa niște oameni de răspundere penală?

Îmi este foarte greu să anticipez ce este în mintea Georgianei Hosu (procuror-șef interimar al DIICOT și procuror de caz în Dosarul „10 august"). Realmente, avem sisteme de gândire diferite. Nu știu dacă dumneaei urmărește un fir logic în ceea ce face sau încearcă să iasă cu orice preț în față, soluționând un dosar mare, dar cam atât poate.

Avem trei dosare notorii care au trecut prin mâinile procurorilor militari și care au o soartă nu tocmai bună: marele Dosar al „Revoluției", trimis în judecată abia în 2019, după 30 de ani; Dosarul „Mineriadei", întors, conform deciziei primei instanțe, la parchet, judecătorii motivând nulitatea probelor; Dosarul „10 august", mutat de la procurorii militari la procurorii DIICOT. Am înțeles că există și o lipsă de resurse, dar cum vedeți acest tablou?

Când m-am referit la parchetele militare și la perioada aceea de „dolce far niente", nu m-am referit la Secția Parchetelor Militare, unde, în mod paradoxal, procurorii au fost în permanență copleșiți. Ei au avut de instrumentat toate dosarele-mamut. Pe de altă parte, cercetarea efectivă în unele dintre aceste dosare a început abia prin 2015. Dosarul „Revoluției" nu a fost cercetat timp de 30 de ani, ci o bună parte din timp a fost ținut în nelucrare. Acest dosar a fost numit al „Revoluției", în mod eronat, pentru că au existat foarte multe dosare în legătură cu Revoluția. Există un prim rând de dosare în care au fost condamnați unii dintre cei care au tras. A existat un al doilea rând de dosare în care au fost condamnați unii comandanți, apoi comandanții regionali. În marele Dosar al „Revoluției" este vorba despre componenta care a preluat conducerea statului, în decembrie 1989. Pe de altă parte, după Revoluție nu a avut loc cu adevărat o schimbare în societate și în structurile de conducere. O parte dintre cei care au preluat puterea sunt trimiși în judecată în dosarul despre care vorbim. A trebuit să moară câteva generații și să vină oameni noi, procurori noi, ca să poată fi terminat Dosarul „Revoluției". În acest moment, dosarul este în faza de Cameră preliminară, unde constatăm că există o presiune enormă din partea unor ONG-uri pretinse a reprezenta interesele victimelor Revoluției, dar care, în realitate, sunt interesate doar de menținerea finanțărilor, în special a celei externe, finanțări care, odată ce dosarul a ajuns în fața instanței, s-au sistat. Din acest motiv, există o disperare din partea unor zone pentru a provoca restituirea dosarului la parchet, unde, sub o nouă conducere înțelegătoare a Secției Parchetelor Militare, să se investigheze la nesfârșit acest dosar. Astfel, toată lumea să fie fericită, banii să vină în continuare către acele zone care realmente trăiesc din tragedia adevăratelor victime de la Revoluție. Zone care nu sunt deloc interesate de soluționarea dosarului. Din contră, acesta este coșmarul lor cel mai mare. Astfel se explică presiunile exercitate, în ultimul timp, pentru promovarea la conducerea Secției Parchetelor Militare a unor persoane cunoscute mai degrabă prin lipsa lor de implicare, decât printr-un dosar soluționat în ultimele decenii. Ne temem să nu se întâmple ceea ce populația numește pusul batistei pe țambal.

Cât de atinse mai sunt parchetele de presiunea politică?

Presiunea politică este evidentă și, până la urmă, să spunem că este un semn de normalitate, într-o situație anormală, așa cum e în România. Faptul că se ajunge să se facă presiuni, să se meargă până la modificări de legi, până la implicarea Curții Constituționale, asta denotă o disperare și o pierdere a acelor pârghii pe care, anterior, le avea politicul în magistratură. În urmă cu ceva timp, nu era nevoie să se ajungă aici.

Dar cât de contaminat mai este mediul din parchete de politică?

Nu este foarte contaminat. Pe de o parte, există situația obiectivă că, la un anumit nivel, funcțiile sunt numite politic – fie de președinte, fie de ministrul Justiției, care, chiar dacă nu sunt membri de partid, ambii sunt parte a unei entități politice și participă, într-un mod nereglementat foarte clar de lege, la numirea șefilor parchetelor. După reforma făcută de fostul ministru al Justiției, Monica

Macovei, s-a exagerat și s-a ajuns ca inclusiv șefii de secție de la Parchetul General, DNA și DIICOT să fie „atinși" de factorul politic. Ar trebui să fie funcții pur profesionale, nu să depindă de decizia politică. Acceptăm că, la nivel de procuror general, cam în toată Europa numirea este făcută de o entitate politică.

Să ne referim, însă, la acea influență a politicului în actul de justiție care a fost evidentă în trecut. Iată, Dosarul „Revoluției" a fost blocat din cauză că politicul a stat cu bocancul pe justiție. Mai simțiți acest lucru acum?
Nu există o scuză pentru colegii care stau ghemuiți într-un colț și tremură. Sistemul în sine s-a curățat, de-a lungul timpului. Nu înseamnă neapărat că a devenit mai curat, dar acele influențe sunt ținute la distanță.

Mecanismele s-au curățat?
Mecanismele s-au curățat, oamenii au plecat, noile generații nu mai percutează la „sugestii". Atunci, politicienilor le-au mai rămas metodele extreme, care ne-au făcut de pomină în toată Europa. Norocul nostru, dacă pot spune așa, ca imagine, este că e mai rău în Polonia.

Ca să mai reparăm lucrurile și să revenim cu justiția la nivelul începutului de an 2017, când parcă mai exista un elan al procurorilor să lucreze în dosare „sensibile", iar instanțele prinseseră curaj, ce ar trebui să se întâmple?
Existau probleme serioase și atunci. Ceea ce s-a întâmplat din 2017 până în 2019 este și rezultatul unor mari erori și a unor rabaturi de la calitate făcute atunci. Veți avea surpriza, dacă vă uitați la unii judecători curajoși de atunci, că îi găsiți acum alături de Lia Savonea. Unul dintre acești judecători este chiar Lia Savonea, care era responsabilă de emiterea mandatelor de siguranță națională la

Nu există o scuză pentru colegii mei magistrați, care stau ghemuiți într-un colț și tremură

Curtea de Apel București. Nu am mai văzut o dedublare de personalitate ca la dumneaei. Nu are absolut niciun fel de reținere să discute despre state paralele, dar ea era persoana care își avea numele pe cvasitotalitatea mandatelor de siguranță națională. Părerea mea este că ne trebuie un deceniu de liniște ca să revenim la momentul lui 2017, la sănătatea sistemului. Dar, în acest timp, nu mai avem luxul de a aștepta, astfel că trebuie ca și măsurile care ar fi trebuit aplicate din 2017 încoace să fie făcute acum. Însă, deocamdată, nu știu dacă există o majoritate parlamentară care să permită trecerea unor legi necesare.

Dar ministrul Justiției poate face ceva, mă refer la măsuri concrete rapide, care ar ajuta sistemul?
Ar putea, printr-o poziționare fermă, în cadrul CSM, unde are un vot, să-și îndeplinească mandatul pentru care se află acolo. Ar trebui, de asemenea, să respecte recomandările forurilor internaționale, inclusiv recomandările cuprinse în MCV, și să aștepte, până la titularizarea pe funcții a șefilor din marile parchete, modificarea legislativă. Asta s-a recomandat atât de către GRECO, Comisia de la Veneția și Comisia Europeană. Ni s-a părut extrem de îngrijorător ca aproape imediat după ce a fost numit, ministrul să anunțe titularizări. Pe actuala legislație, indiferent de cât de bună-credință este ministrul, nu ar avea nicio credibilitate, nu va fi nimic obiectiv.

De ce?
Cadrul legislativ, așa cum a fost dublat de CCR, stabilește că ministrul Justiției numește discreționar. Președintele țării poate să refuze o dată propunerea venită de la ministrul Justiției, iar CSM este spectator. Adică, chiar dacă Consiliul Superior al Magistraturii dă aviz pozitiv, venite sau deloc în privința propunerii venite dinspre ministrul Justiției, este la fel. Recomandările au fost făcute ca legislația să fie schimbată astfel încât să se dea un rol central CSM. Trist este că, la momentul semnării Tratatului de Aderare, forma legilor justiției stabilită cu Comisia Europeană a fost că CSM propune, ministrul avizează, președintele numește. Din motive de oportunitate și de cine alcătuia, atunci, CSM, fostul ministru, Monica Macovei, a considerat că trebuie modificată legea, pentru a fi aduși oameni buni. Ca orice rabat de la principii, până la urmă s-a întors împotriva noastră.

Se discută despre faptul că MCV ar trebui ridicat. Mulți politicieni, în special cei pe care i-am avut până de curând la putere, susțin că este necesar să fie ridicat Mecanismul de Cooperare și Verificare. Cum vedeți acest lucru?
Din păcate, avem nevoie de acest mecanism. Da, a existat un dublu standard. Sunt țări din fosta Iugoslavie, nesupuse MCV, unde, să fim serioși, criteriile pe care le îndeplinesc sunt... De asemenea, ne uităm ce se întâmplă în Polonia, în Ungaria. Din acest punct de vedere, putem spune că nu suntem singurii răi. Dar asta nu înseamnă că trebuie să dispară acest MCV. Mi-e teamă că dispariția MCV va dezinhiba foarte tare factorul politic, indiferent de culoare, și vor apărea tot felul de minți creative care vor începe o „reformă" în justiție. Și nu cred că ne permitem o asemenea experiență. În opinia mea, ar trebui, la nivel european, instituit un mecanism de norme minimale pe stat de drept și pe justiție, care să fie aplicabil tuturor statelor.

FOTO: NEWSWEEK ROMÂNIA

SUPRAVEGHERE

O afacere cu radare, sub radar la Apărare

Patru sisteme radar 3D de la belgienii de la BATS au produs un litigiu în care MApN cere penalizări de 3,5 milioane de euro.

O MISTERIOASĂ AFACERE A Ministerului Apărării cu radare terestre a dus la o dispută de 3,5 milioane de euro, o sumă pe care Armata Română o cere drept despăgubiri unei companii belgiene. Banii reprezintă penalităţile impuse belgienilor pentru că nu ar fi livrat la termen radarele 3D necesare pentru apărarea aeriană a României. Litigiul este pe rolul Curţii de Arbitraj a Camerei de Comerţ şi Industrie a României. Secretomania din jurul subiectului, însă, face imposibilă aflarea unei informaţii esenţiale în acest moment: au intrat radarele în dotarea Armatei Române? Dacă da, când? Conform unei fotografii care înfăţişează un exerciţiu militar la Capul Midia, postate acum trei ani de actualul ministru al Apărării, generalul Nicolae Ciucă, cel puţin un sistem radar pare să fi fost livrat. Achiziţia, însă, viza patru bucăţi.

Un radar care stă la poză

Ministerul Apărării Naţionale a anunţat în 2013 că are nevoie de radare 3D cu rază medie de acţiune, incluse în categoria apărare aeriană. De diligenţe s-a ocupat Compania Naţională Romtehnica, care a anunţat, în iulie 2013, că pune la bătaie nu mai puţin de 92 milioane de lei în cadrul unei licitaţii restrânse pentru a cumpăra patru „radare 3D cu rază media de acţiune". Organizatorii licitaţiei preconizau că vor fi depuse minimum trei oferte. După şapte luni de la lansarea licitaţiei, pe 14 februarie 2014, Romtehnica a anunţat atribuirea contractului către Belgian Advanced Technology Systems (BATS SA) pentru suma de 72,45 milioane lei (peste 16,3 milioane de euro).

Potrivit site-ului specializat în informaţii militare resboiu.ro, o fotografie postată pe Facebook în 2016 de către Ministerul Apărării părea să confirme existenţa radarului în dotarea Armatei Române.

Aceeaşi sursă a făcut ulterior o nouă referire la „posibila intrare în dotare a radarului ELM-2106 ATAR (sau AD-2106 pe denumirea «belgiană»), după ce acesta a fost surprins într-o fotografie din timpul tragerilor de pe poligonul Capul Midia.

Într-o altă fotografie de pe pagina de Facebook a fostului şef al Statului Major General, Nicolae Ciucă, este «imortalizat» radarul ATAR, dintr-un

DE

PETRU ZOLTAN
petru.zoltan@newsweek.ro

DOTARE
Pe când era șef al Statului Major General, generalul Ciucă (stânga) a postat o fotografie cu ce pare a fi un radar belgian.

unghi mai generos, acesta părând parte a unei expoziții organizate cel mai probabil cu ocazia aniversării centenarului artileriei și rachetelor antiaeriene".

Penalizările, încă în litigiu

După ce au câștigat contractul de la Ministerul Apărării, belgienii nu au mai respectat termenele de livrare a radarelor 3D, așa că au fost impuse penalități companiei belgiene. În 2017, acestea au fost calculate la 3.489.911,72 euro. Această sumă reprezintă „penalități pentru întârzierea livrării produselor în cadrul contractului având ca obiect «3 D medium range radar», fiind emisă în data de 25.01.2017 factura de penalități către agentul economic Belgian Advanced Technology Systems", a transmis Biroul de Presă al Ministerului Apărării la solicitarea *Newsweek România*.

Tot din corespondența cu Ministerul Apărării mai aflăm că suma face obiectul unui litigiul aflat pe rolul Curții de Arbitraj Comercial Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, începând cu luna mai 2017. Nici până în ziua de azi nu a fost soluționat.

Compania belgiană a fost fondată în anul 1984 în Parcul Științific Liège și este un furnizor de sisteme privilegiat al armatei belgiene. BATS cooperează cu instituțiile și grupurile industriale europene și este un furnizor aprobat pentru NATO și Comisia Europeană.

Datornici grei: Mowag, Finmeccanica

O altă companie căreia Ministerul Apărării i-a impus penalități pentru că nu a respectat termenul de livrare al transportoarelor Piranha V este compania elvețiană Mowag, controlată de americanii de la General Dynamics. Departamentul pentru Armamente din cadrul Ministerului Apărării Naționale a impus americanilor penalități de 8,5 milioane euro pentru că nu au livrat 36 de transportoare blindate până în februarie 2019 (deși Ministerul Apărării a plătit un avans de 111,4 milioane euro, bani garantați de Mowag cu o scrisoare bancară). Controversata afacere Piranha V a ajuns pe masa procurorilor Direcției Naționale Anticorupție.

Ministerul Apărării Naționale trebuie să recupereze aproximativ 250.000 de lei și de la Șantierul Naval Mangalia, controlat de Ministerul Economiei. La solicitarea *Newsweek România*, Ministerul Apărării Naționale a transmis următoarele: „conform evidențelor financiar-contabile ale Departamentului pentru Armamente, Șantierul Naval Mangalia S.A. datorează instituției noastre suma de 245.597,46 lei, din care penalități în valoare de145.597,46 lei, conform sentinței civile nr.25/MF din 12.03.2010, pronunțată de Tribunalul Constanța - Secția Maritimă și Fluvială". Banii reprezintă contravaloarea unor prestării de servicii în baza unui contract semnat în anul 2004.

Pe lista datornicilor către Ministerul Apărării figurează și italienii de la Finmeccanica Spa Italia. Aceștia trebuie să plătească în jur de 12.000 euro penalități de întârziere reparație în perioada de garanție tehnică aferente contractelor subsecvente la acordul cadru „Mobile radio-reply module for radar MCID".

„În data de 12.07.2019, respectiv 06.11.2019, au fost emise facturi de penalități către agentul economic Finmeccanica Spa Italia, urmând ca sumele menționate să fie recuperate confrom prevederilor contractuale", a transmis Minsiterul Apărării Naționale.

Departamentul pentru Armamente a comunicat că nu deține informații cu privire la „datoriile istorice" pe care Ministerul Apărării Naționale le-ar avea de recuperat de la partenerii României din perioada anterioară anului 1990.

Cele mai mari penalități impuse de Ministerul Apărării (companiei Mowag pentru transportoare nelivrate) au fost de 8,5 milioane de euro

FOTO: FACEBOOK.COM; INQUAM PHOTOS - GEORGE CĂLIN.

Tabelul 1a: Impactul Ordonanței 114 asupra veniturilor unui angajat cu salariul minim pe economie și asupra costurilor angajatorului:	Venit lunar de 2.080 lei	Venit lunar de 3.000 lei
Salariu brut	2.080	3.000
CAS (25% și apoi 21.25%)	520	638
CASS (10% și apoi 0%)	208	-
Deducerea personală (fără copii)	465	195
Venit impozabil	887	2.168
Impozit (10% și apoi 0%)	89	-
Venit net	1.263	2.363
Cheltuieli angajator		
CAS - condiții grele (4%)	83	0
CAM (2.25%)	47	10
Total costuri angajator	2.210	3.010

Tabelul 1b: Impactul Ordonanței 114 asupra veniturilor unui angajat cu salariul de 3.000 de lei și asupra costurilor angajatorului:	Venit lunar	Venit lunar
Salariu brut	3.000	3.000
CAS (25% și apoi 21.25%)	750	638
CASS (10% și apoi 0%)	300	-
Deducerea personală (fără copii)	195	195
Venit impozabil	1.755	2.168
Impozit (10% și apoi 0%)	176	-
Venit net	1.775	2.363
Cheltuieli angajator		
CAS - condiții grele (4%)	120	0
CAM (2.25%)	68	10
Total costuri angajator	3.188	3.010

FISCALITATE

Ce ar mai trebui schimbat la Ordonanța 114

Una din primele și cele mai facile măsuri pe care ar putea să le ia actuala guvernare ar fi aceea de a nu mai emite astfel de ordonanțe de urgență în perioada sărbătorilor de iarnă, în grabă și fără o analiză și o consultare consistentă cu mediul economic.

DE **MĂDĂLINA ION**

ÎN CALITATE DE CONSULTANT fiscal, contabil și auditor, dar și în calitate de tutore în domeniul fiscalității, contabilității și analizei financiare, retrospectiva mea analizează și ceea ce a marcat anul 2019 din punctul de vedere al celui care, de multe ori, este pus în poziția de a explica clientului sau studentului său de ce trebuie să facă într-un fel și nu în altul, de ce trebuie să plătească o sumă mai mare sau mai mică etc.

Deși nu este vorba despre un act legislativ promulgat în anul calendaristic 2019, primele modificări fiscale care au marcat începutul anului 2019 au fost cele introduse de mult-discutata Ordonanță de Urgență nr. 114 din 27 decembrie 2018 („Ordonanța 114").

Nu este prima oară când, după sărbători, realizăm că Moș Crăciun ne-a lăsat și câteva cadouri pe care nu numai că nu le-am cerut, dar la care nici nu ne așteptam.

Această modalitate de a emite acte normative în grabă, dar cu aplicabilitate imediată nu face decât să dezorienteze și mai tare mediul de business, să răstoarne toate planurile și previziunile făcute pentru anul în curs (nici nu mai vorbim de planurile pentru perioade de 3-5 ani, căci prea puțini sunt cei care se mai încumetă să facă astfel de planuri). Nu de puține ori antreprenorii și reprezentanții companiilor mari din România s-au plâns de faptul că lipsa predictibilității este principalul factor care dăunează investițiilor și mediului de business din România.

Ordonanța 114 ne-a adus mai întâi o veste bună: angajații cu salarii între 3.000 și 30.000 lei din sectorul construcțiilor au fost scutiți de impozitul pe venit, li s-a redus cota contribuției de asigurări sociale (pentru pensie) cu 3,75 puncte procentuale (de la 25% la 21,25%) și au fost scutiți în întregime de plata contribuției de asigurare socială de sănătate.

Angajatorii au fost scutiți și ei de plata părții lor din contribuția de asigurări sociale (respectiv a contribuției suplimentare datorată condițiilor grele și/sau foarte grele de muncă) și, pentru salariile respective, plătesc o cotă a contribuției asiguratorii pentru muncă, redusă de la 2,25% la 0,3375%.

Una peste alta, după cum arată și Tabelul 1a, venitul net al unui salariat care avea salariul minim înainte de Ordonanța 114 va crește cu 1.100 lei (de la 1.263

la 2.363 lei) în timp ce costurile angajatorului său cresc doar cu 800 lei (de la 2.210 la 3.010 lei), iar dacă ne uităm în Tabelul 1b, venitul net al unui salariat care avea deja 3.000 lei înainte de Ordonanța 114 va crește cu 588 lei (de la 1.775 la 2.368 lei) în timp ce costurile angajatorului scad și ele cu 178 lei (de la 3.188 la 3.010 lei).

Bineînțeles că această facilitate a venit la pachet cu câteva condiții și anume:

În primul rând, facilitatea se aplică veniturilor din salarii de peste 3.000 lei, ceea ce a însemnat impunerea creșterii salariului minim, în acest sector de activitate, de la 2.080 la 3.000 de lei, ceea ce, am văzut, presupune o creștere a costurilor finale ale angajatorului pentru această categorie de salariați cu 800 lei pe persoană. Totuși, consider că această creștere de costuri a fost diminuată (dacă nu chiar acoperită) cu scăderea costurilor obținută la ceilalți angajați, cei care aveau salariul brut peste 3.000 de lei și înainte de Ordonanța 114.

Totuși, această condiție dă naștere și la câteva anomalii în cazul salariaților care își încep/termină un angajament în mijlocul lunii, sau care sunt în concedii medicale și care, prin urmare, realizează în lunile respective un venit salarial sub 3.000 lei. Așa cum este acum legislația, aceștia plătesc și impozit și ambele contribuții sociale la cotele întregi. Probabil că au un șoc.

În al doilea rând, facilitatea nu se aplică salariilor de peste 30.000 de lei.

Acum, dacă ne gândim că facilitatea a fost menită să-i ajute pe cei cu venituri mici, nu ne putem supăra că cei cu venituri de peste 6.000 euro pe lună plătesc impozite și contribuții sociale mai mari, nu?

Oricum, dacă privim calculul din Tabelul 1c vom vedea că un angajat cu salariul brut de 40.250 lei are același venit net cu un salariat cu salariul brut de 29.900 lei, în condițiile în care pentru primul angajat angajatorul cheltuiește cu 12.765 lei mai mult.

În al treilea rând, angajatorul trebuia să dovedească că obține minim 80% din cifra de afaceri din activități cu un anumit cod CAEN, ceea ce, după cum cred că unii își mai amintesc, a stârnit foarte multe discuții, deoarece nu era bine și nici echitabil stabilit modul de calcul al acestui procent de 80%. În versiunea inițială, angajații unei companii nou înființate în acest sector de activitate aveau slabe șanse de a beneficia de această facilitate. A trebuit modificat textul inițial al „Ordonanței" și acum s-a ajuns la o variantă mai corectă. Totuși, faptul că cifra de afaceri se calculează în funcție de codul CAEN a dat naștere la câteva „situații" bizare, cum ar fi faptul că la codul CAEN „711 - Activități de arhitectură, inginerie și servicii de consultanță tehnică" sunt înscrise și companii care au activități în domenii de „consultanță tehnică", dar nu neapărat în sectorul construcțiilor. Pe bună dreptate, aceste companii au aplicat și ele această facilitate.

Apoi, ar mai trebui menționat faptul, mai puțin comentat la vremea respectivă, dar deosebit de important din punctul meu de vedere, anume că reducerea cotei contribuției de asigurări sociale se face prin diminuarea contribuției către fondul de pensii administrat privat. Cum randamentul pensiilor administrate privat este cel puțin de două ori mai mare decât al celor administrate de stat, acest fapt va avea drept consecință o scădere a pensiei angajatului respectiv comparativ cu pensia pe care o plătește un angajat cu același salariu din alt sector de activitate.

MĂDĂLINA ION
este membru ACCA, CECCAR, CCF și CAFR, fondator IM Consulting, partener Operandi Wealth Management

Tabelul 1c: Impactul Ordonanței 114: impozitarea unui salariat cu salariul brut de 29.900 lei față de cea a unui salariat cu salariul brut de 30.000 sau de 40.250 lei:

	Venit lunar de 29.900 lei	Venit lunar de 30.000 lei	Venit lunar de 40.250 lei
Salariu brut	29.900	30.000	40.250
CAS (21.25% și apoi 25%)	6.354	7.500	10.063
CASS (0% și apoi 10%)		3.000	4.025
Venit impozabil	23,546	19.500	26.163
Impozit (0% și apoi 10%)		1.950	2.616
Venit net	23.546	17.550	23.546
Cheltuieli angajator			
CAS - condiții grele (4%)	-	1.200	1.610
CAM (0.3375% si apoi 2.25%)	101	675	906
Total costuri angajator	30.001	31.875	42.766

Cum au fost influențate băncile și energia

Ordonanța 114 a adus modificări în mult mai multe sectoare de activitate.

ÎN SECTORUL PRODUCȚIEI DE energie, în urma Ordonanței 114, titularii de licențe în domeniul energiei electrice, al energiei electrice și termice au aflat că vor trebui să plătească o taxă egală cu 2% din cifra de afaceri realizată de aceștia din activitățile ce fac obiectul licențelor acordate de ANRE.

2% din cifra de afaceri este o sumă importantă. Dacă luăm în considerare faptul că marja profitului înainte de impozitare în acest sector este în jur de 10%, aceasta înseamnă că la venituri de 10 milioane de lei o astfel de companie înregistrează costuri în jur de 9 milioane de lei și un impozit pe profit de circa 160.000 de lei. În urma Ordonanței 114, această companie va mai avea de suportat o taxă de 200.000 de lei (pentru fiecare 10 milioane de lei venituri). Bineînțeles că această taxă va reduce impozitul cu 16%*200.000 = 32.000 lei și, prin urmare, povara fiscală finală a unei astfel de companii va crește de la 160.000 la 328.000 lei, cu alte cuvinte, se va dubla. Este lesne de înțeles de ce această modificare a stârnit atâtea discuții. Câți contribuabili (cu atât mai mult jucătorii mari dintr-o economie, care sunt și angajatori importanți și care au și un rol important pentru funcționarea întregii economii) ar privi cu zâmbetul pe buze această dublare a sarcinii fiscale? Nu ne mirăm că, ulterior, s-a renunțat la această taxă. Bineînțeles că operatorii economici din acest sector de activitate nu au putut respira ușurați. Acum au prețul plafonat la 68 lei/MWh.

Taxa pe lăcomie

Dar dacă s-a revenit asupra taxei suplimentare din sectorul energiei, să vedem ce s-a întâmplat cu așa numita „taxă a lăcomiei" din sectorul bancar.

Ordonanța 114 a stabilit o nouă taxă pe activele bancare care, în varianta inițială a Ordonanței, se datora trimestrial și presupunea aplicarea unor cote între 0,1% și 0,5% (cote ce depind de evoluția indicelui ROBOR) asupra activelor financiare ale contribuabilului existente la sfârșitul trimestrului. Aceasta presu-

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

pune că, pentru un an întreg, taxa devine între 0,4 și 2% din valoarea activelor financiare ale contribuabilului.

Având în vedere faptul că cea mai mare parte a activelor financiare ale unei bănci este reprezentată de credite, și dacă analizăm statisticile prezentate pe site-ul BNR, valoarea cumulată a creditelor acordate de băncile din România era la începutul anului 2019 de 340 miliarde de lei, ceea ce ar fi însemnat un venit la buget între 1,36 și 6,8 miliarde lei.

O implicație directă a acestei taxe ar fi fost scumpirea creditelor, ceea ce presupune scumpirea investițiilor și, prin urmare, reducerea acestora. Cu alte cuvinte sectorul construcțiilor a primit o facilitate menită să reducă munca „la negru" și să crească veniturile salariaților din acest domeniu de activitate dar, pe de altă parte, a primit și o lovitură „ascunsă" în sensul în care, prin scumpirea investițiilor, era diminuată piața firmelor din acest domeniu. Totuși, introducerea unei taxe variabile în funcție de un indicator macroeconomic a fost intens discutată la vremea respectivă. Prin urmare, această taxă a fost contestată, aplicarea ei a fost amânată, modul de calcul a fost modificat. Abia pe 29 martie, prin Ordonanța de Urgență nr. 19, au aflat băncile cum trebuie să facă:

Emiterea de acte normative în grabă, dar cu aplicabilitate imediată nu face decât să dezorienteze și mai tare mediul de business

➤ De acum nu mai plătesc taxa pe lăcomie, ci taxa pe active financiare nete;

➤ Taxa nu mai depinde de ROBOR, ci de cota de piață a băncii plătitoare;

➤ Nu se mai plătește trimestrial, ci semestrial sau chiar anual;

➤ Cotele de taxă sunt acum de 0,2% pentru societățile bancare ce dețin sub 1% din piață și de 0,4% pentru societățile bancare ce dețin o cotă de piață de peste 1%;

➤ Există și un procedeu de reducere a taxei în funcție de creșterea soldului creditelor și de scăderea diferenței dintre dobânda medie practicată de bancă la credite și dobânda medie practicată la depozite.

Cu alte cuvinte, noua ordonanță a schimbat radical cerințele primei ordonanțe.

Apoi a urmat Ordonanța de Urgență nr. 26 din 18 aprilie. Prin această ordonanță zilierii sunt obligați la plata contribuției pentru asigurări sociale (pentru pensie), dar nu mai sunt obligați la plata contribuției pentru asigurări sociale de sănătate.

Astfel, venitul zilierilor este singurul venit pentru care contribuția pentru asigurări sociale de sănătate nu este obligatorie.

În schimb, atenție angajatori! În situația producerii unui accident de muncă sau boală profesională, dumneavoastră sunteți obligați să asigurați plata cheltuielilor aferente îngrijirilor medicale necesare!

Mi se pare firesc să se perceapă o contribuție minimă pentru asigurarea socială (pentru pensie) de la orice persoană care prestează o activitate economică prin forțele proprii fizice și/sau intelectuale.

Mi se pare la fel de firesc să se perceapă o contribuție minimă pentru asigurarea socială de sănătate de la orice persoană care câștigă un venit dintr-o activitate economică, fie aceasta independentă sau nu.

Ceea ce nu mi se pare firesc este ca aceste contribuții, sau mai bine zis bazele lor de calcul să fie atât de diferite între diferitele tipuri legale prin care pot fi câștigate aceste venituri.

În prezent, un salariat plătește o contribuție de asigurare socială (pensie) de 25% din venitul total din salarii, și o contribuție de asigurare socială de sănătate de 10% din venitul total din salarii; un zilier plătește o contribuție de asigurare socială pentru pensie de 25% din venitul total, iar o persoană care are venituri din activități independente plătește o contribuție de asigurarea socială pentru pensie de 25% din salariul brut minim pe țară și o contribuție pentru asigurarea socială de sănătate de 10% din salariul brut minim pe țară.

Aceasta înseamnă că pentru același tip de muncă putem avea, în funcție de cadrul legal de prestare a acestei munci, cel puțin 3 (trei) scenarii diferite pentru aceeași activitate și același venit lunar.

Să luăm, de exemplu, un meseriaș care câștigă un venit lunar de 5.000 de lei.

Dacă este angajat va plăti contribuția pentru pensie de 25%*5.000 = 1.250 lei și contribuția pentru sănătate de 10%*5.000 = 500 lei. În total el va plăti contribuții sociale de 1.750 lei;

Dacă își câștigă acest venit ca zilier, atunci el plătește doar contribuția pentru pensie de 25%*5.000 = 1.250 lei;

Iar dacă își câștigă acest venit ca independent atunci va plăti contribuția pentru pensie de 25%*2.080 = 520 lei și contribuția pentru sănătate de 10%*2.080 = 208 lei. În total, el va plăti contribuții sociale de 728 de lei.

Asta se întâmplă în condițiile în care beneficiem toți de aceleași servicii medicale și de aceeași incertitudine privind cuantumul pensiei.

Probabil că ar fi mai corect dacă toți am plăti aceleași contribuții minime pentru pensie și pentru asigurarea de sănătate și am avea opțiunea (în vigoare și acum, de altfel) să contribuim cu mai mult.

În concluzie, a fost un an greu pentru contribuabili. A fost un joc de-a „Uite taxa! Nu e taxa!".

Au fost modificări și apoi modificări ale modificărilor. Nici nu mă mir că acum toata lumea își declară și plătește impozitele și contribuțiile în ultimul moment. Dacă până la termenul de plată se mai schimbă ceva?

Îmi doresc pentru noul an mai multă stabilitate și predictibilitate. Îmi doresc ca noile „modificări", care vor trebui să apară pentru a îndrepta „modificările" din trecut, să fie promulgate doar după o analiză temeinică și neapărat după consultarea mediului de afaceri și după realizarea unui studiu de impact. Și bineînțeles că îmi doresc mai multă echitate în modul de calcul al taxelor și al contribuțiilor.

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

ROCK FM

It Rocks!

www.rockfm.ro

2021-2027

S-a încins lupta pe bugetul UE

Negocierile asupra Cadrului Financiar Multianual al Uniunii Europene sunt dure, iar un compromis între cele 27 de țări membre este greu de atins.

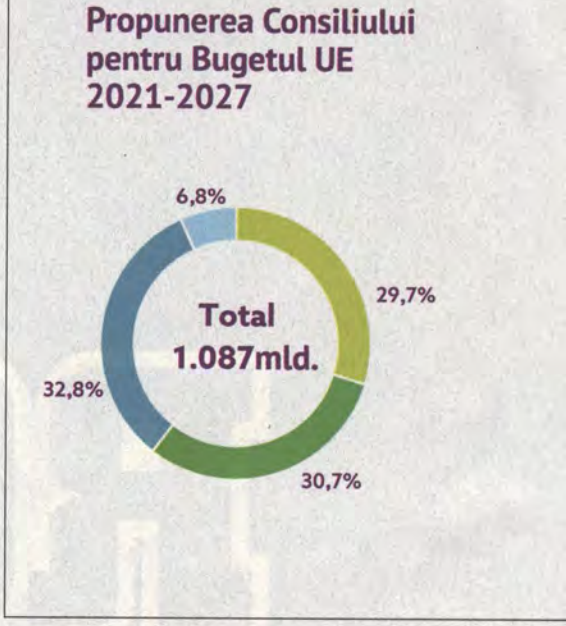

DE

SILVIU SERGIU
silviu.sergiu@newsweek.ro

BUGETUL UNIUNII EUROPENE a intrat în etapa luptei pe cifre între țările membre, a scris Politico.eu, într-o analiză dedicată bugetului, pe care a publicat-o în luna decembrie.

Președinția finlandeză a Consiliului UE a pus pe masă o propunere de buget al UE pentru intervalul 2021-2027, inclusiv sumele alocate fiecărui capitol bugetar în parte.

Cifrele sunt în schimbare, dar sunt un indicator foarte bun pentru sensul în care merg negocierile.

Germania și Olanda vor un buget mai auster post-Brexit, care să se concentreze pe noile priorități, precum cercetarea și migrația.

Franța conduce o alianță de țări, printre care și România, care vrea să protejeze subvențiile agricole.

Țările din sud și din est depun eforturi ca să mențină fondurile de dezvoltare regionale.

Cele 27 de țări-membre sunt presate să ajungă la un compromis pe buget în 2020, pentru ca acesta să poată intra în vigoare în ianuarie 2021.

Analiza Politico.eu asupra bugetului propus de Consiliu conține șapte concluzii importante.

1. Bugetul este mic, dar nu suficient de mic cum vrea Germania

Președinția finlandeză propune o reducere a bugetului UE pentru intervalul 2021-2027 cu 47 de miliarde de euro, comparativ cu varianta propusă de Comisia Europeană în mai 2018, în vremea când era condusă de Jean-Claude Juncker.

Reducerea s-a produs urmare a presiunilor unui grup de cinci mari puteri europene (Austria, Danemarca, Germania, Olanda și Suedia), care solicită limitarea cheltuielilor comunitare.

Varianta de buget propusă de Consiliu este echivalentul a 1,07% din PIB-ul celor 27 de țări membre, față de 1,11%, cât a propus Comisia Europeană. Cele cinci țări insistă în favoarea unui buget apropiat de 1% și sunt decise să facă presiuni pe mai departe pentru atingerea acestei ținte.

2. Fermierii din Est au repurtat o victorie importantă

Fondurile alocate Politicii Agricole Comune (PAC) vor crește cu 2,1% comparativ cu propunerea Comisiei Europene, grație în special economiilor făcute în ultimii 7 ani. Cu toate acestea, ponderea de 30,7% din bugetul total este mult sub pragul de 35,4% - cât a beneficiat PAC în perioada 2014-2020.

3. Cercetarea și inovarea suferă

Programul UE de cercetare și inovare „Horizon Europe" va primi 84 de miliarde de euro, cu 2,6 miliarde de euro mai puțin decât suma propusă de Comisia Europeană, calculate în prețuri din 2018.

Nu este însă clar dacă cele 84 de miliarde de euro includ fondurile UE destinate investițiilor. Dacă nu includ, avem de-a face cu o suplimentare a fondurilor pentru „Horizon Europe" cu 522 milioane de euro.

Cu ocazia unui briefing tehnic susținut în noiembrie, directorul general pentru buget al Comisiei Europene, Gert-Jan Koopman, a spus că programe precum „Horizon Europe" au „plătit prețul" în materie de reducere a cheltuielilor, pentru că guvernele țărilor

CEI CARE FAC BINE SRL
Marile companii învață să ajute» P.42

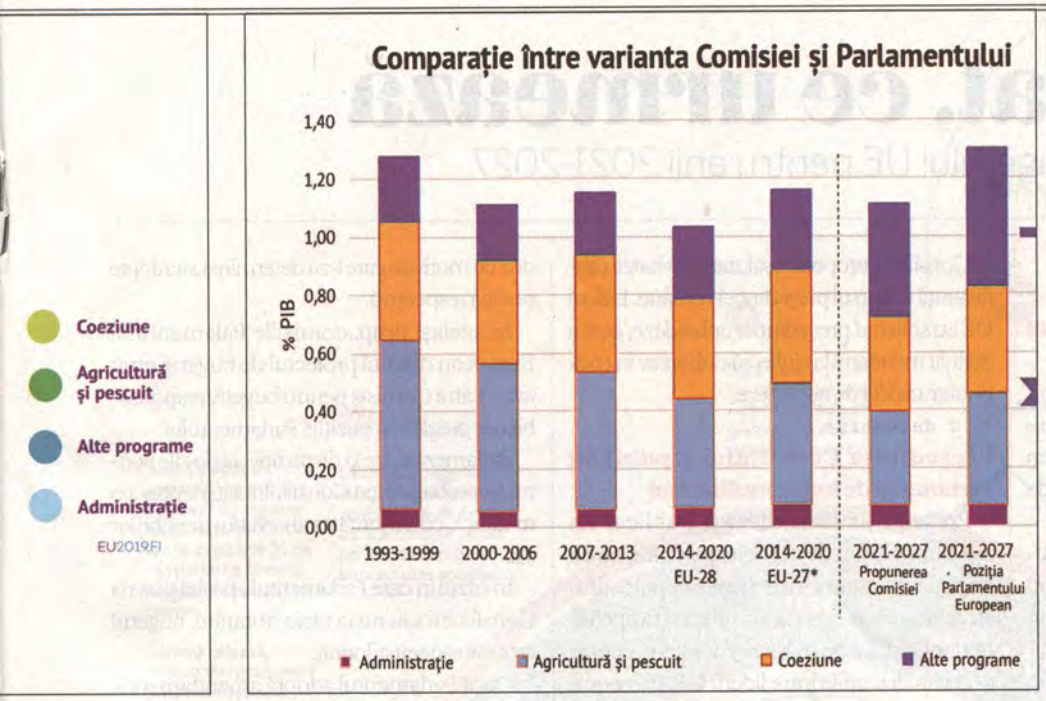

membre „s-au luptat aprig pentru fondurile de coeziune, agricultură și le-au ignorat pe cele pentru inovație, cercetare, migrație".

4. Un compromis important în favoarea coeziunii și mediului

La propunerea Consiliului, fondurile de coeziune vor crește la 29,7% din totalul bugetului, față de 29,1% cât a propus Comisia Europeană. Suma alocată acestui capitol va scădea însă, din cauza reducerii bugetului total, cu circa 18 miliarde de euro, comparativ cu perioada 2014-2020.

Propunerea Consiliului nu satisface cererile „Prietenilor Coeziunii", o largă alianță formată din țări din sudul și estul Europei, care se luptă să mențină fondurile destinate dezvoltării regionale la același nivel ca în bugetul pe 2014-2020.

Un diplomat UE a precizat că este posibil ca tăierile să continue, pentru a fi atinse țintele de mediu. Intenția este ca 25% din bugetul UE să fie cheltuit pentru a combate schimbările climatice.

5. Securitatea și Apărarea pierd foarte mult

Un buget general mai mic și creșterea fondurilor pentru agricultură vin cu un cost pe care-l suportă domeniile apărării, securității și vecinătății.

„Fondurile pentru politicile tradiționale cresc, în timp ce banii pentru noile obiective ale UE sunt mai puțini. Așadar, avem un buget al ambițiilor UE sau un buget care prezervă tradițiile?", s-a întrebat un alt diplomat, citat de Politico.eu.

Noul Fond pentru Apărare Europeană avea alocate de către Comisie 11,5 miliarde de euro, dar, la propunerea președinției finlandeze a Consiliului, acesta a fost redus cu 6 miliarde. De asemenea, Fondul pentru Securitate Internă a fost tăiat cu 500 de milioane de euro, în timp ce Fondul pentru Managementul Frontierelor va scădea de la 8,2 miliarde de euro la 5,5 miliarde de euro.

Trebuie să se ajungă la un compromis în 2020, pentru ca Bugetul UE să intre în vigoare în ianuarie 2021

Banii alocați prin Instrumentul pentru Vecinătate, Dezvoltare și Cooperare Internațională, precum și fondurile alocate țărilor aflate în proces de pre-aderare, vor fi de asemenea tăiate.

6. Cine acoperă gaura Brexit?

Țările net-contributoare la Bugetul UE nu vor să acopere singure gaura bugetară provocată de ieșirea Marii Britanii din UE și insistă ca povara să fie suportată de toate statele-membre. Dacă vor ca bugetul să se păstreze la același nivel, țările beneficiare trebuie să contribuie financiar, susține „Grupul celor 5".

Comisia Europeană a acceptat deja ca, odată cu reducerea bugetului total al UE, să fie reduse și contribuțiile pe care le plătesc Germania, Olanda, Austria, Suedia și Danemarca. Problema nu a fost însă tranșată.

O decizie greu de luat, deoarece necesită un acord unanim, ceea ce înseamnă că fiecare stat-membru are drept de veto.

7. Taxa pe plastic

Președinția finlandeză a identificat două noi posibile surse de finanțare a bugetului UE. Este vorba, în primul rând, de taxa pe plastic, care va lua forma unei contribuții naționale, calculate pe baza cantității de plastic nereciclat de o anumită țară.

O altă sursă de finanțare, pusă între paranteze, ar proveni din Sistemul de comercializare a emisiilor din UE. Parlamentul European o consideră drept o sursă esențială de finanțare a bugetului și încearcă să o folosească pentru a obține un atu asupra Consiliului, în negocierile asupra modului în care se cheltuiesc banii.

Ce s-a bifat, ce urmează

Cronologia adoptării Bugetului UE pentru anii 2021-2027

2018

➤ 2 mai-14 iunie

Lansarea negocierilor privind Cadrul Financiar Multianual (CFM)

La 2 mai, Comisia Europeană a prezentat propunerea sa privind Cadrul Financiar Multianual (CFM) 2021-2027, bugetul pe termen lung al UE. Formal, acesta este punctul de pornire a negocierilor privind CFM.

De asemenea, până la jumătatea lunii iunie, au fost înaintate propuneri sectoriale care acoperă 37 de programe de finanțare ale UE, în plus față de pachetul Comisiei privind CFM.

➤ 14 mai

Consiliul discută despre propunerea privind CFM

Comisia Europeană a prezentat Consiliului propunerile sale pentru Cadrul Financiar Multianual 2021-2027, iar miniștrii au avut o primă rundă de discuții pe această temă.

➤ 13-14 decembrie

Statele membre elaborează bugetul UE

Consiliul European a avut un prim schimb de opinii semnificativ pe tema CFM 2021-2027, pe baza unui raport intermediar elaborat de președinția Consiliului.

Șefii de state și de guverne din UE au solicitat președinției române să continue eforturile desfășurate pe parcursul ultimului an cu privire la bugetul pe termen lung al UE.

2019

➤ 19 februarie

Programul de lucru privind CFM și cadrul de negociere

Președinția română a Consiliului a prezentat situația actuală a discuțiilor cu privire la cadrul financiar multianual (CFM) pentru perioada 2021-2027. Consiliul a stabilit programul de lucru provizoriu până în aprilie 2019.

➤ 20 iunie

Liderii UE solicită elaborarea în continuare a cadrului de negociere a CFM

Consiliul European a salutat activitatea desfășurată în cursul președinției române. Liderii UE au solicitat președinției finlandeze, care a preluat mandatul la 1 iulie, să elaboreze în continuare cadrul de negociere.

➤ 5 decembrie

Președinția Consiliului a publicat varianta sa de buget multianual

Președinția finlandeză a publicat un așa-numit cadru de negociere cu cifre, care a fost transmis statelor membre. Scopul cadrului de negociere este de a clarifica și simplifica opțiunile aflate pe masa negocierilor, pentru a facilita discuțiile între liderii UE. Prezentarea cadrului de negociere trebuie să aibă loc înainte de 1 octombrie, dar a fost amânată din cauza desemnării unei noi Comisii Europene, urmare a alegerilor pentru Parlamentul European din luna mai.

➤ 10 decembrie

Consiliul a dezbătut varianta de buget propusă de președinția finlandeză.

Consiliul a organizat o dezbatere de politici referitoare la CFM pentru intervalul 2021-2027. Miniștrii au analizat cadrul de negociere propus de președinția finlandeză, înainte de summitul Consiliului European din decembrie.

➤ 12 decembrie

Negocierile asupra CFM 2021- 2027 merg mai departe.

Consiliul European a subliniat că Bugetul multianual pentru anii 2021- 2027 va avea un impact semnificativ asupra politicilor de mediu și combaterii încălzirii globale. Liderii statelor-membre i-au cerut președintelui Consiliului European, Charles Michel, să ducă mai departe negocierile în vederea ajungerii la un acord.

Adoptarea în Parlamentul European

Consiliul adoptă o poziție privind proiectul de buget și o transmite Parlamentului, împreună cu motivele care l-au determinat să adopte poziția respectivă.

În același timp, comisiile Palamentului European discută proiectul de buget și emit avize către Comisia pentru bugete, responsabilă cu pregătirea poziției Parlamentului.

Parlamentul are la dispoziție 42 de zile pentru a aproba poziția Consiliului sau pentru a o modifica, cu majoritatea absolută a membrilor săi.

În cazul în care Parlamentul aprobă poziția Consiliului sau nu ia nicio hotărâre, bugetul este considerat adoptat.

Dacă Parlamentul adoptă amendamente, lucru care se întâmplă de obicei, textul modificat este transmis Consiliului. În acest caz, președintele Parlamentului convoacă o întrunire a Comitetului de mediere.

Comitetul nu se întrunește dacă, în termen de 10 zile, Consiliul informează Parlamentul că aprobă toate amendamentele sale.

Medierea

Comitetul de mediere, ce reunește 28 reprezentanți ai Consiliului și tot atâția membri ai Parlamentului European, are la dispoziție 21 de zile pentru a ajunge la un acord asupra unui proiect comun.

Adoptarea

În cazul în care Comitetul de mediere ajunge la un acord asupra unui proiect comun de buget, Parlamentul și Consiliul dispun de 14 zile pentru a-l aproba.

Președintele Parlamentului semnează apoi bugetul și îl declară adoptat definitiv.

În cazul în care procedura de mediere eșuează sau dacă Parlamentul respinge proiectul comun, Comisia Europeană prezintă un nou proiect de buget.

În cazul în care Consiliul respinge proiectul comun, Parlamentul poate decide, totuși, adoptarea lui.

Calendarul bugetar al UE

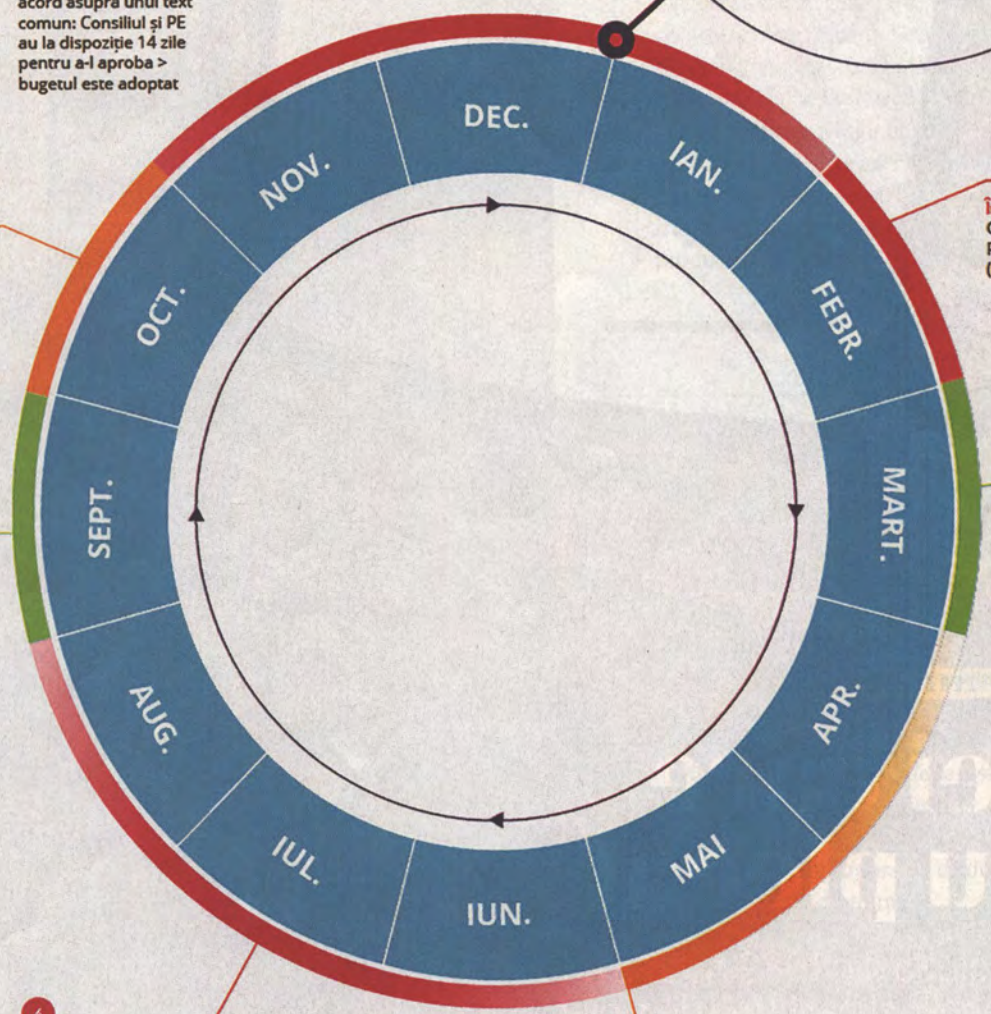

1

În februarie
Consiliul și Parlamentul European (PE) adoptă orientări

2

În martie
Consiliul și Parlamentul European se întâlnesc pentru a-și prezenta prioritățile reciproc și a conveni asupra datelor calendaristice principale

3

De regulă până la sfârșitul lunii mai
Comisia elaborează proiectul de buget și îl înaintează Consiliului și PE

4

În iulie
Consiliul își stabilește poziția

5

În septembrie
Consiliul își adoptă poziția și o transmite PE

Acest lucru s-a întâmplat abia în decembrie pentru că s-a așteptat alegerea unei noi Comisii Europene

6

în termen de 42 de zile
PE aprobă poziția Consiliului sau adoptă amendamente

7

Dacă PE adoptă amendamente: este convocat un comitet de conciliere (CC), care are la dispoziție 21 de zile pentru a conveni asupra unui text comun

Comisia adoptă scrisoarea rectificativă privind agricultura

8

Dacă CC ajunge la un acord asupra unui text comun: Consiliul și PE au la dispoziție 14 zile pentru a-l aproba > bugetul este adoptat

9

Dacă Consiliul și PE nu ajung la un acord, Comisia trebuie să prezinte un nou proiect de buget

10

Dacă totuși bugetul anual nu se adoptă până la începutul anului următor, se aplică sistemul doisprezecimilor provizorii: se alocă 1/12 din bugetul anului anterior pentru fiecare lună.

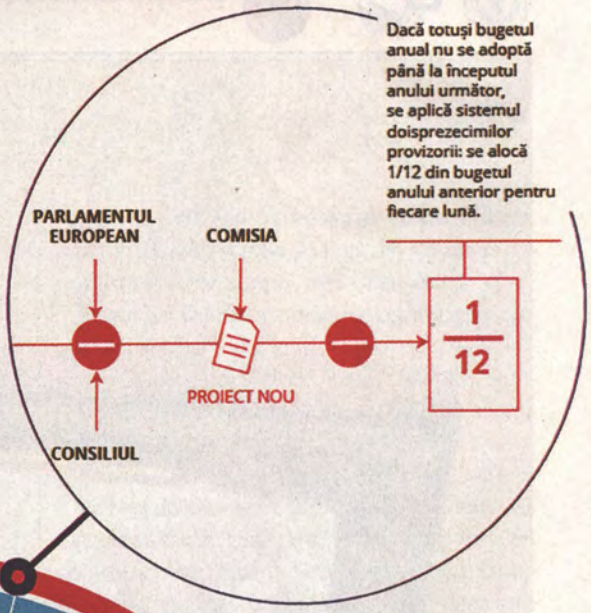

Consiliul Uniunii Europene
Secretariatul General

© Uniunea Europeană, 2017

FRONTIERIȘTII

Cei care au plecat

Revoluția din 1989 nu le-a adus românilor libertatea de a pleca neîngrădit în Occident.

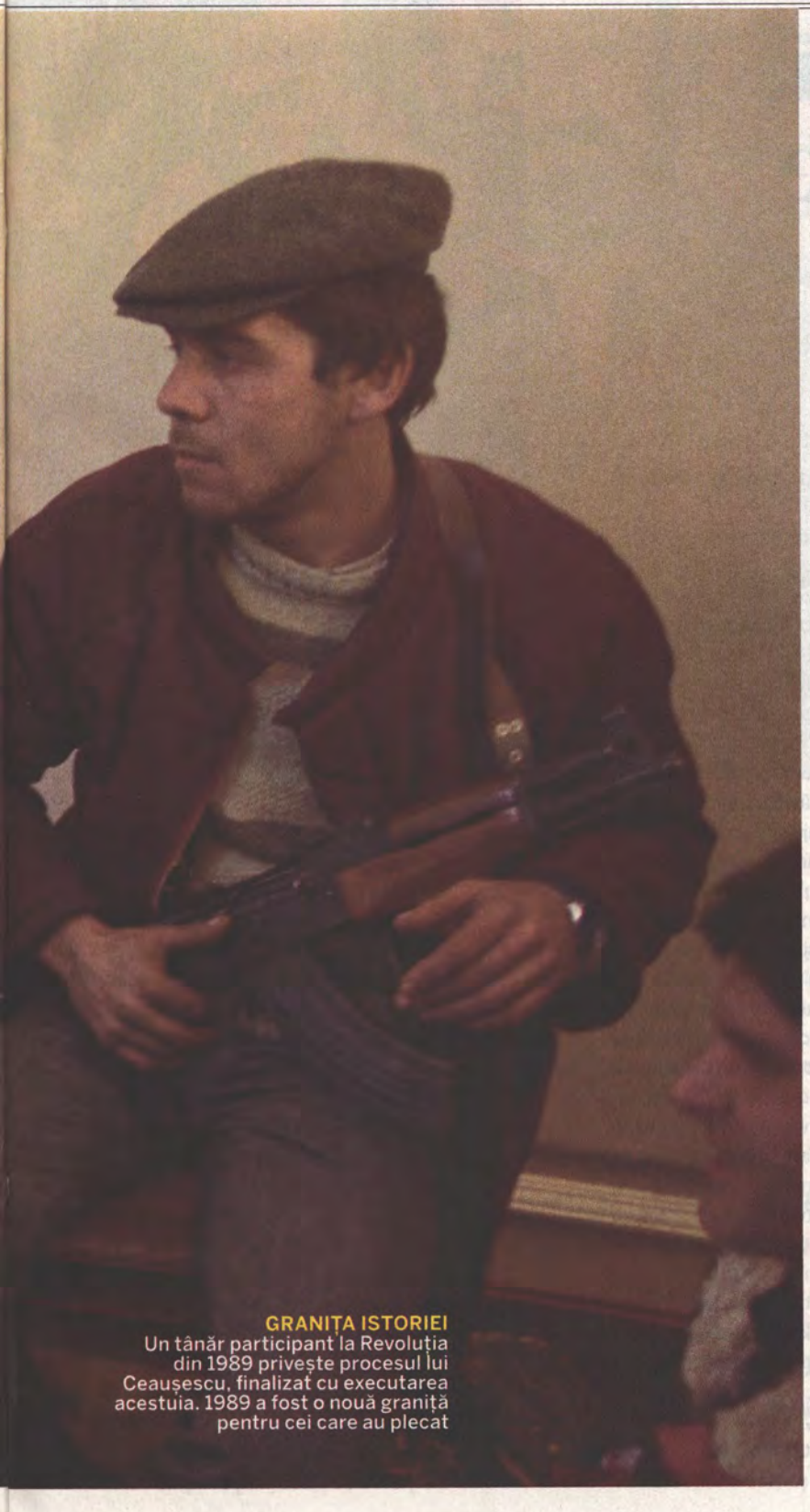

GRANIȚA ISTORIEI
Un tânăr participant la Revoluția din 1989 privește procesul lui Ceaușescu, finalizat cu executarea acestuia. 1989 a fost o nouă graniță pentru cei care au plecat

SUTE DE MII DE ROMÂNI AU ÎNCERCAT, între 1949 și 1989, să fugă din România comunistă a lui Dej și, apoi, a lui Ceaușescu.

În anii '80, frontiera româno-iugoslavă ajunsese cea mai sângeroasă graniță a Europei.

Se fugea și mai la nord: numai în 1988, ajunseseră ilegal în Ungaria peste 4.000 de cetățeni români.

Câteva sute fuseseră împușcați.

Pe zeci de kilometri, la granițele României cu Iugoslavia sau cu Ungaria se instauraseră zone de control unde grănicerii aveau liber să tragă. Riscurile erau imense. Cei care au eșuat au ajuns în pușcărie, atunci când nu au căzut răpuși sub gloanțe.

Daniel Marcu a fugit din țară, în 1989, înotând prin apele înghețate ale râului Mureș. Grănicerii au deschis focul, dar nu l-au nimerit. Fugea pentru că nu voia să semneze procesele verbale cu producțiile-record la hectar de porumb ale comuniștilor.

După Revoluție, până în momentul aderării la Uniunea Europeană, românii tot nu au avut libertatea de a călători.

DE

PETRE BĂDICĂ
petre.badica@newsweek.ro

România a avut câteva luni de grație. „Mineriadele" au convins Occidentul că la București s-a instaurat comunismul cu față umană. Și au ferecat granițele.

Mai bine de un deceniu și jumătate după Revoluție, alte sute de mii de români au trecut, tot ilegal, în Vest. Se fugea noaptea, plătind călăuze, prin ploaie, zăpadă sau frig, dormind prin bărăci sau sub cerul liber, mergând zeci de kilometri pe jos.

Părăseau o Românie unde se instaurase anarhia economică, sărăcia și disperarea.

În numai patru ani, Vasile Miclea avea să fugă de șapte ori. A fost întors, fie de dragostea pentru copil și soție, fie de grăniceri.

Vasile Miclea se numără printre cei patru milioane de români care trăiesc, azi, în afara granițelor țării. Daniel Marcu a fost prins de Revoluție în lagărul de la Graz. A decis să se întoarcă acasă. Finalul fericit al acestor povești de viață este că, azi, niciunul nu regretă alegerea făcută în urmă cu aproape 30 de ani.

Foto GULIVER / GETTY IMAGES

De șapte ori, ilegal, peste graniță

Vasile Miclea este plecat din Șibot, Alba, de un sfert de veac.

S-A STABILIT ÎN ATENA. Se întoarce, în fiecare vară, acasă, în România, în satul de pe malul Mureșului, unde a copilărit, și-a cunoscut soția și i-au rămas ceva neamuri. A fost împins să fugă din țară, la începutul anilor '90.

„Prima idee să plec am avut-o imediat după Revoluție. Am așteptat să se întâmple ceva, dar nu s-o întâmplat. Am avut speranțe de mai bine, dar rezultatul a fost altul. Trebuia să fac ceva, pentru că mă dăduseră în șomaj de la fabrica din orașul Cugir (de armament și mașini de spălat n.red.). Eram proaspăt însurat și trebuia să îmi întrețin familia. Șomajul era de mizerie, în câteva zile, banii erau gata. Mi-am luat un tractor, dar nu se putea trăi nici din agricultură. Altă alternativă nu aveam decât să plec din țară", îmi zice Vasile, în curtea casei părintești.

Simpatia de care s-a bucurat România în Occident s-a stins după mineriade. Granițele s-au închis. „Îmi puneam problema unde să merg. În Vest era greu să trec, așa că am ales să fug în Grecia, unde se ajungea mai ușor. Cu risc mai mic și cu bani mai puțini. Era mai tentant în Italia, puteai câștiga acolo mai mulți bani, dar se ajungea mult mai greu", continuă bărbatul.

Cătușe la granița cu Grecia

Era sfârșitul anului 1993. Drumul trecea prin Serbia, continua prin Macedonia, cu destinația finală Atena, Grecia.

„La sfârșitul lui '93 am fugit prima dată. Auzisem de călăuzele care te treceau ilegal frontiera pentru o sumă de bani. Important era să aduni suma asta de bani. Mi-a cerut 300 de mărci. Eu aveam salariu vreo 50 de mărci pe lună, nu îmi ajungeau. Am găsit o călăuză care era la început și avea nevoie de reclamă și pretenții mai mici. A fost de acord să îi plătesc după ce ajung la greci și mă angajez.

În Serbia am intrat ușor, pretextând că făceam micul comerț de frontieră. Un comerciant mi-a dat niște bagaje și am zis că vând și eu lucruri, dincolo, la sârbi. Am ajuns până la 80 de kilometri de frontiera cu Macedonia. De acolo, am luat un taxi care ne-a dus pe fâșia de graniță dintre Serbia și Macedonia.

Ca să trecem dintr-o țară în alta, trebuia să mergem vreo 50 de kilometri pe jos. Am zis să îi facem în două nopți. În prima noapte, am mers 25 de kilometri și ne-am oprit într-o baracă unde țineau mașini agricole. Când ne odihneam, în timpul zilei, grănicerii au venit și ne-au găsit. Ne-au luat cu cătușe, ne-au pus pe tren și ne-au dat interdicție în Grecia", povește Vasile prima trecere.

Plecat ilegal, întors ilegal

După două săptămâni, a încercat iar. „Singura noastră șansă era să facem trecerea frontierei într-o singură noapte. Era jumătatea lui ianuarie. Am mers pe același traseu. Am mers prin zăpadă 50 de kilometri și am trecut pe jos granița dintre Macedonia și Grecia. Călăuza se orienta după stâlpii de înaltă tensiune. Dimineața am ajuns într-un mic oraș din Grecia. La Atena, când am ajuns, m-am dus la niște cunoscuți care plecaseră înaintea mea mai devreme. Aveau închiriată o casă. Îmi găsiseră deja de lucru", continuă bărbatul.

În Grecia, câștiga 40 de mărci pe zi. În România, 60 pe lună. În timp, învățând limba, a câștigat și mai bine. Ajunsese să muncească pentru un alt român, un inginer din Galați.

Și, totuși, Vasile s-a întors în România după zece luni, cu gândul să își aducă soția în Grecia.

„Nu aveam acte, dar existau, deja, autocare care făceau curse Grecia – România de două ori pe săptămână.

FOTO: ARHIVA PERSONALĂ

Eram însoţiţi de cineva care avea relaţii. La graniţă s-au coborât toţi grecii şi am rămas eu şi alţi doi ca mine, în autocar, cu perdele trase. Am plătit 250 de mărci ca să ne treacă în România. De obicei, cine se întorcea o făcea pe acelaşi drum. Ilegal", zice Vasile.

Piatra din care sar scântei

Vasile s-a întors, tot singur, la Atena. A parcurs acelaşi drum ilegal Serbia – Macedonia - Grecia, ca prima oară. Soţia l-a urmat după câteva luni, după două încercări.

Au trăit în Grecia, şi-au făcut un rost, aveau slujbe tot mai bune. „Trecuseră deja patru ani de când nu ne văzuserăm copilul şi era greu. M-am întors în România cu soţia, tot ilegal, şi tot cu autocarul. La graniţă, ne-au pus interdicţie.

Cum nu am putut obţine viză turistică, am zis să ne întoarcem prin vechiul sistem, ilegal, peste frontieră. În octombrie 1997, am plecat eu, cu nevasta şi un prieten. Nu aveam călăuză. Pe traseul pe care mai fusesem, în urmă cu patru ani, se pusese pază. Ne-au prins grănicerii. Când ne-au văzut, un câine a sărit la mine în piept, iar, de frică, grănicerul macedonean a tras cu puşca la 3-4 centimetri de călcâi. Am văzut ieşind scântei din pietre. Ne-au ţinut vreo două săptămâni la o unitate militară. Pe mine m-au legat cu cătuşe şi pe soţie cu centura. Ne-au escortat până la vama cu sârbii", îmi explică Vasile.

„Am mers 150 de kilometri pe jos, numai noaptea. Dormeam prin garnituri de tren părăsite, fără mâncare. Domnea legea junglei: cine nu rezista era abandonat".

Vasile Miclea

Fumul de ţigară trădător

După două săptămâni au încercat, iar, dar cu călăuză. „Urma să facem două săptămâni pe drum pentru a nu risca nimic. Era tot mai greu de trecut. Am dormit două nopţi pe unde am putut, în Serbia. Am trecut în Macedonia şi acolo am aşteptat şase zile până s-a format un grup. Am trecut câmpurile desfundate cu un camion special - 6X6. Pentru că toţi fumau, poliţia din Macedonia s-a prins că ceva e în neregulă şi ne-au luat ca din oală. Am stat două zile în arest şi ne-au judecat la tribunal. Am primit cinci ani de interdicţie. Mai aveam cinci ani dinainte. După zece zile, am ajuns iar acasă", este povestea celei de-a doua treceri consecutive nereuşite.

„Nu regret"

Ultima oară nu au mai vrut să rişte nimic. Au ales traseul cel mai greu. Au mers 150 de kilometri pe jos. Mergeau numai noaptea, dormeau prin garnituri de tren părăsite, aproape fără mâncare. Pe dealurile dintre Serbia şi Macedonia s-au adunat 100 de inşi, români. Dormeau în picioare sau pe nămeţi. Domnea legea junglei: cine nu rezista era lăsat în urmă. Abandonat. În Macedonia, au stat o zi întreagă numai în ploaie, de dimineaţa până seara, până când au putut pleca, din nou, la drum. Au reuşit.

Vasile a reuşit şi în Grecia. Şi-a deschis o mică firmă de construcţii, are copii şi o viaţă tihnită.

„Nu vreau să mă gândesc ce s-ar fi putut întâmpla dacă nu plecam. Mulţi dintre colegii mei au plecat şi ei afară. Puţinii care au rămas se descurcă destul de greu. Nu am niciun regret", încheie bărbatul.

Spre libertate, prin apele reci ale Mureșului

Pe Daniel Marcu, Revoluția l-a prins în Austria. Fugise ilegal peste graniță, în Ungaria, prin Mureșul rece. Revenirea României la democrație l-a făcut să se întoarcă.

Newsweek România: **Când v-ați gândit să fugiți peste graniță?**

Daniel Marcu: Eu sunt medic veterinar. După ce am terminat facultatea, la București, la insistențele părinților, m-am întors acasă. Am primit un post aproape, în localitatea Ohaba, din județul Alba. Imediat au început neplăcerile.

Făcusem cursuri de dresaj și aveam un dog german și doi ogari ruși. Activistul de partid mi-a spus că fac risipă.

Într-o zi a căzut o vacă, din picioare. Era mai slabă. După ce i-am făcut o cezariană, s-au revoltat tovarășii că de ce nu am cerut aprobare. Pe atunci nu aveai voie să sacrifici animale, în special femele, nu puteai să castrezi scroafele, să sacrifici viteii. Într-o altă zi, o vacă nu se mai putea reproduce și am dat aviz pentru abator. M-au băgat în ședințe, m-au amenințat cu pușcăria, că de ce am dat aviz de sacrificare.

Trebuia să avizez că se recoltează 8-9 tone de grâu și de porumb la hectar. În realitate, se făcea câte o tonă la hectar. Animalele erau niște schelete. Nu am vrut să semnez.

Atunci am început să înțeleg că nu se vor opri aici, iar cu mine oricum nu se puteau înțelege. Eram în 1989. Aveam două ore de program la televiziune, curentul se întrerupea. Banii nu îmi ajungeau, primeam 900 de lei ca medic.

V-ați făcut un plan?

Aveam un verișor care, de când era mic, se gândea să plece. Trecuse odată în Iugoslavia și l-au prins. A scăpat cu circumstanțe atenuante. Mi-a zis că a găsit o călăuză, la Nădlac, care ne trece frontiera. M-am hotărât dintr-o dată. Discuția am avut-o vara. Mi-a zis că plecăm toamna, când e porumbul înalt și nu ne văd grănicerii.

M-am antrenat toată vara. De la Ohaba la Alba sunt 30 de kilometri. Luam o raniță în spate și veneam în pas alergător. Știam că vom intra în Mureș, iar toamna apa era foarte rece. Trebuia să mergem mult în lungul lui.

Fiind medic, am testat un tonic cardiac pe care îl foloseam la tauri. Am luat un flacon de 10 mililitri de pentetrazol și l-am pus doar pe limbă. După câteva secunde, mi s-a dus tot sângele în cap, m-au luat ametelile. Tonicul susținea bătăile inimii, pompând sângele. M-am gândit să îl iau când intru în Mureșul rece ca să nu fac stop cardiac.

„Am ajuns la Mureș. Era lapoviță cu ninsoare. M-am dezbrăcat, hainele mi le-am pus într-un sac. Când am intrat în apă, pe la genunchi, au început să îmi clănțăne dinții".
Daniel Marcu

Când a venit momentul?

În octombrie, era o vreme rece, fulguia. Am primit un telefon: vii acum sau nu, pentru că săptămâna viitoare se apucă de cules porumbul. Atunci i-am spus mamei, care a avut un șoc. Tata era director administrativ la spital. Se gândea că îl dă afară din serviciu.

Ne-am urcat în tren și am mers la Timișoara. Mai erau cu mine vărul meu și o femeie. Eu aveam un costum de schimb, o seringă, antibiotice și un cuțit.

Am ajuns la Nădlac și ne-am întâlnit cu călăuzele, care erau doi slovaci dintr-o comunitate de lângă Arad. Ne-au spus că nu știu sigur cât trebuie să mergem de-a lungul Mureșului. Ne-au zis că, dacă mergem prea mult, s-ar putea să ajungem înapoi, pentru că Mureșul face o buclă, în Ungaria, și se reîntoarce pe teritoriu românesc. Dacă mergeam prea puțin, rămânem tot în țară. Am mâncat o rață, cafea, ciocolată ca să am forță.

Am ajuns la Mureș. Era lapoviță cu ninsoare. M-am dezbrăcat, hainele mi le-am pus într-un sac. Când am intrat în apă, pe la genunchi, au început să îmi clănțăne dinții. Am rupt o fiolă de pentetrazol, am luat 5 mililitri, am simțit o căldură și am intrat în apă. Am început să înaintez spre mijlocul Mureșului. Când lovea vântul, parcă băga cuțite în tine. Mureșul era săpat cu draglina ca să fie cât mai mare. Am ajuns pe mijloc. După o oră aud focuri de armă. S-a albit cerul de la lansatoare de rachetă. Grănicerii i-au depistat pe vărul meu și pe femeia care ne însoțea, pentru că erau prea aproape de mal. Au

început să tragă după mine. Am mers, o vreme, cu capul sub apă.

Cât a durat drumul prin Mureș?
După 4-5 ore de mers prin apă eram epuizat. M-am tras către mal, am ajuns pe pământ, dar nu mă puteam mișca. Mă termina vântul. Am pus, cumva, mâna pe cuțit, am adus punga în fața mea și, după câteva minute, am împins vârful în plastic. Am deschis punga, am scos o salopetă și am pus-o pe mine. Nu știam unde sunt. Mi-am făcut un antibiotic în picior cu seringa. După ceva timp, mi-am dat seama că sunt tot pe fâșia dintre granița României și Ungariei. Nu trecusem la unguri.

Am ajuns pe fâșia de graniță și am dat peste un canal de colectare a mizeriei de la porci. M-am dezbrăcat și am intrat, l-am trecut. Am ieșit, miroseam a rahat de porc, mi-am frecat corpul cu iarbă. Ajunsesem în Ungaria. Când mi-am întors privirile și am văzut luminile de la vamă, acela a fost cel mai frumos moment din viața mea. Intrasem în libertate.

Am mers prin porumb și am ajuns în orașul Mako. M-am predat la o patrulă de poliție. A doua zi m-am prezentat la Centrul de recrutare. Era plin de români. M-au întrebat de ce am plecat. Am zis: motive politice, religioase, de libertate. Mi-au dat un buletin de identitate și mi-au zis că am loc de muncă îngrijitor de vaci undeva către granița cu Slovacia. Mi-au dat 500 de forinți.

Ați acceptat oferta?
Stăteam în niște blocuri dezafectate unde trăiau români. Ca să fac ceva bani munceam, noaptea, la negru, la trandafiri. Am decis să plec cu încă o persoană la Budapesta. În gară, am găsit un grup de români. Ne-au luat pentru că alți doi oameni din grupul lor inițial nu veniseră. Am mers până într-un oraș de munte, iar de acolo trebuia să urcăm într-un fel de mocăniță. Ne vâna poliția locală, pădurarii și civilii care primeau recompense. În fiecare stație veneau controale și noi ziceam doar „ighen, igen" (da, în maghiară n.red.).

Ne-am dat jos din tren și am mers pe jos 20 de kilometri prin munte. Am ajuns în Austria, pe un deal. A venit o mașină, era chiar primarul. Ne-a luat, ne-a dus într-un sat, ne-a dat o Cola și covrigi. La un casetofon cânta Lambada. După o săptămână de la plecarea din România, ajunsesem la Graz. Aici, am stat două săptămâni în lagăr, într-o cameră uriașă cu paturi suprapuse.

Când a început Revoluția, eram într-un hotel în Alpi. Așteptam să plec spre America. Când l-au împușcat pe Ceaușescu, am vrut să mă întorc, dar nu aveam acte. A fost crâncen. Prin ianuarie, a venit și verișorul meu și au început să apară românii.

De ce ați decis să vă întoarceți?
Eu m-am angajat la un austriac care avea o firmă de confecționat metale, în Graz. Eram privit cu simpatie. Dar nu m-am putut adapta, nu știam limba. Mie îmi place să citesc. Mă uitam la filme, la cărți, în ziare și nu înțelegeam nimic. Eram necăsătorit, era dificil să îți găsești o parteneră. După trei luni strânsesem 3.000 de mărci.

Voiam să îmi continui cariera profesională pentru care m-am pregătit în facultate. Și am decis să mă întorc.

Daniel Marcu spune că, imediat după ce s-a întors, a regretat că a făcut acest pas. Acum nu mai regretă. A cumpărat pământ și a crescut animale. Afacerea cu animale nu a mers. Când pământul a devenit bun de construit case, l-a vândut pe bani buni. Acum trăiește, alături de familie, în Alba Iulia.

FOTO: ARHIVA PERSONALĂ

ÎNDRĂZNEȚ
Starbucks folosește acum doar cafea „provenită din surse etice"; CVS a interzis vânzarea de țigări în magazine.

Cei care fac bine SRL

FOTO: SCIENCE PHOTO LIBRARY RF/GETTY, KYOSHINO/GETTY

De câteva decenii, întreprinderile practică arta responsabilității sociale. Este într-adevăr un lucru bun?

de **SAM HILL**

JURIUL *NEWSWEEK* NU SE POATE HOTĂRÎ DACĂ programele corporative de responsabilitate socială (CSR) vor face într-o zi lumea un loc mai bun. Dar un lucru este destul de clar: companiilor care le-au implementat le aduc deja beneficii. Şi într-un mod neaşteptat.

Mai exact, CSR a devenit o armă în alegerea a ceea ce este cunoscut, în limbaj corporatist, sub denumirea de „cei trei R": relaţii cu investitorii, resurse umane şi relaţii publice.

Dar înainte să intrăm în detalii, o mini-lecţie CSR ar fi necesară.

În primul rând, CSR nu este o senzaţie apărută peste noapte. În ultimele două decenii, companiile au îmbrăţişat ideea că trebuie să facă mai mult decât un profit pentru acţionari. Eforturile de „a face bine" au evoluat lent, de la programe pasive şi limitate de filantropie corporativă - ca serviciile de educaţie United Way, de exemplu - către programe CSR mai ample şi mai active. Acestea preiau probleme sociale majore, cum ar fi programul „10.000 de femei" al Goldman Sachs, care, în parteneriat cu International Finance Corporation (Banca Mondială), a acordat împrumuturi de 1,45 miliarde de dolari pentru întreprinderile deţinute de femei în ţările în curs de dezvoltare.

Acum, au evoluat şi mai mult. Multe companii încorporează conceptul „impactul asupra societăţii" în activităţile de bază. De exemplu, Starbucks foloseşte doar „cafea provenită din surse etice".

Programe ca acestea sunt adesea concentrate pe „durabilitate". În august, 181 de şefi ai celor mai mari corporaţii din ţară au semnat o declaraţie de afaceri angajându-se să administreze companiile lor nu doar pentru acţionari, dar şi pentru clienţi, angajaţi, furnizori şi comunităţi.

Ideea din spatele tuturor acestor eforturi este sloganul „o duci bine dacă faci bine", ceea ce înseamnă că a fi o forţă pozitivă în comunitate va spori reputaţia unei companii, care, teoretic, va fi răsplătită cu mai multe vânzări, prin costuri mai mici pe termen lung, deci mai mulţi bani pentru acţionari.

Se poate măsura acest gen de strategii? Stephen Hahn-Griffiths, directorul Institutului Reputaţiei din Boston, spune că se poate. El are un şir de statistici, cum ar fi „40% din reputaţia unei companii este legată de responsabilitatea corporativă" şi afirmă că cercetarea organizaţiei sale dovedeşte că reputaţia este un indicator de frunte al capitalizării bursiere sau al valorii totale a acţiunilor unei companii.

Cu alte cuvinte, adaugă el, „CSR are un efect multiplu" atunci când vine vorba de valoarea unei companii.

Însă CSR poate fi riscant. Şi necesită curaj. Potrivit analiştilor, decizia din 2014 a CVS (Consumer Value Stores) de a opri vânzarea produselor din tutun a însemnat pierderi de două miliarde de dolari pe an şi a determinat scăderea preţului acţiunilor. (Investitorii au încasat o lovitură de 1,43 miliarde de dolari în acel an, potrivit lui Martin Anderson, de la UNC Greensboro.)

În 2010, Campbell Soup a anunţat că reduce nivelul de sare în multe dintre supele sale, decizie pe care a inversat-o în anul următor, după ce vânzările au scăzut cu 32%.

În 2018, Dick Sporting Goods a încetat să mai vândă puşti de asalt.

MARK ABRAMSON/BLOOMBERG/GETTY; CHRISTOPHER GOODNEY/BLOOMBERG/GETTY

BINE PENTRU TOTI
„A face bine" ar trebui să conducă la profituri mai mari pentru investitorii precum Larry Fink, CEO-ul BlackRock (mai sus). De sus, în sens orar: prăjirea cafelei Starbucks; Bursa de Valori din New York; o ţigară de 15 metri etalată de CVS în New York.

Într-un discurs la Festivalul de Idei Aspen, din acest an, CEO-ul Ed Stack a declarat că decizia i-a costat clienți și angajați.

El a observat că mulți dintre clienții care au aplaudat decizia la acea vreme par să fi uitat, dar cei care s-au opus, nu. „Iubirea este trecătoare", „Dar ura este pentru totdeauna", spune el.

Multe companii consideră că implementarea conceptului de „a face bine" depășește riscurile, atât în relațiile cu consumatorii, cât și în operațiunile cotidiene.

Brad McLane, care recrutează personal pentru posturi la nivel înalt la RSR Partners, spune: „Companiile nu includ acest concept doar pentru a spune că îl au. Clienții mei îl aplică în desfășurarea activităților - ce ingrediente folosesc, de unde provin acestea, cum proiectează produsele".

Megan Kashner, profesor la Kellogg School of Management's Public-Private Interface, este de acord. Ea spune că s-a trecut de la programe „greenwashing" care imită CSR la o eră a „CSR autentic". „Greenwashing" este practica de a face afirmații pentru a da impresia că o companie este conștientă din punct de vedere ecologic sau social.

De exemplu, atunci când compania petrolieră BP a investit 200 de milioane de dolari într-o campanie menită să îi creeze o imagine pozitivă din punct de vedere al mediului, ca apoi să aibă o serie de dezastre de mediu - unele dintre care, conform unui raport guvernamental, fiind cauzate de reducerea costurilor corporative pentru a spori profiturile.

Simon Lowden, director pe durabilitate al companiei Pepsico, remarcă: „Totul este în funcție de cum ne desfășurăm afacerea. De exemplu, noi trebuie să ne menținem licența de a funcționa și în regiuni cu puține resurse de apă, așa că trebuie să devenim gardienii apelor. Nu este doar ceea ce trebuie să facem, ci este și important pentru afacerile noastre".

CSR este deosebit de util în resursele umane. Rebecca M. Henderson, șefa catedrei „John și Natty McArthur" de la Harvard, își încheie o carte dedicată acestui subiect - *Reimagining Capitalism in a World on Fire* - astfel: „CSR are un impact extraordinar asupra moralului angajaților. Scopul autentic, care poate însemna sacrificarea ocazională a profiturilor, este stârnirea unei serii de emoții greu de obținut altfel, care duce la creșterea încrederii și a implicării".

„Nicio companie publică din lume nu ar rezista o săptămână dacă singurele persoane de care ar avea grijă ar fi acționarii".

„Poate că generațiile anterioare au tras o linie între muncă și viața personală și valori, dar acele granițe nu mai există".

Cu alte cuvinte, are succes, conduce la niveluri mai ridicate de productivitate și devotament al angajaților.

CSR poate fi, de asemenea, un factor important în recrutare, în special pentru angajații mai tineri, spune Eric Johnson, director executiv pentru serviciile de carieră la Kelley School of Business, Universitatea Indiana.

„Impactul social este o mare parte din procesul de recrutare. Probabil că 50 la sută din dialogul de angajare este despre ceea ce face compania pentru a face o lume mai bună", spune el.

„Companiile de bere obișnuiau să vorbească despre distracție și sport. Acum vorbesc despre programele lor de salvare a apelor din întreaga lume. Impactul social atârnă greu în balanță. Va alege un student un loc de muncă de 85.000 dolari pe an, în ciuda unuia de 125.000 dolari pe an doar pentru programele de impact social? Mă îndoiesc. Dar observația mea este că locurile de muncă cu programe de impact social sunt plătite adesea cu până la 10 la sută mai puțin decât joburile comparabile care nu au astfel de programe".

Megan Kashner subliniază: „Absolvenților din ultimii ani de Master of Business Administration le pasă de tipul de muncă pe care urmează să îl facă. Poate că generațiile anterioare au tras o linie între muncă și viața personală și valori, dar aceste granițe nu mai există".

Korn Ferry, firma gigant de recrutare, a examinat profesioniștii din rețeaua sa. „Misiunea și valorile companiei" a fost motivul nr. 1 (33 la sută) pentru care au ales să lucreze pentru o companie și nu pentru alta.

CSR face parte din ce în ce mai mult din dialogul cu acționari și investitori individuali, cum procedează cea mai mare firmă de investiții din lume, BlackRock, care gestionează 6.500 de miliarde de dolari pentru clienții săi. În ultimele două scrisori anuale, CEO-ul Larry Fink a cerut companiilor să facă mai mult în acest domeniu și a precizat că BlackRock va evalua companiile și altfel decât după cifra de afaceri.

„Pe măsură ce diviziunile devin mai profunde, companiile trebuie să-și demonstreze angajamentul față de țările, regiunile și comunitățile în care își desfășoară activitatea, în special în problema centrală a prosperității viitoare a lumii", scria Fink în 2018. Multe firme de investiții au acum un responsabil cu portofoliul ce trebuie să includă performanțele acestora în Environmental, Social and Governance or ESG sau ESG.

Un agregator de evaluări ESG, CSRhub.com listează 634 surse de date. Acestea variază de la cele mai mari (de exemplu, *Alex's Guide to Compassionate Shopping*) până la cele foarte specifice (de exemplu, *Alliance for Bangladesh Worker Safety*).

Pentru relațiile publice, CSR este atât o armă ofensivă, cât și defensivă. CSR poate fi folosită pentru a preveni ca un dialog să intre pe domenii în care companiile au fost criticate. De exemplu, programul Ambition 2030 al Procter & Gamble este concentrat pe reciclare și biodegradabilitate.

VINCENT MUNDY/BLOOMBERG/GETTY; CHRISTIAN CHARISIUS/PICTURE ALLIANCE/GETTY; ANDREW HARRER/BLOOMBERG/GETTY; BROOKS KRAFT/CORBIS/GETTY

AFACERI MAI BUNE Regretatul economist Milton Friedman (dreapta) s-ar putea să nu fie mulțumit. Dar companii precum Pepsi, BP (aici, subiectul protestelor organizate de activiștii Greenpeace față de forajul petrolier în Marea Nordului) și Campbell Soup stârnesc îngrijorări ce depășesc „grija față de acționari".

Dar CSR poate fi și o apărare utilă. Nu creează numai o relație de bunăvoință cu media și cu publicul, dar generează vești bune care le copleșesc pe cele rele. Companiile mari primesc zilnic întrebări incomode din partea presei; mai bine ca întrebările să fie despre CSR, decât, să spunem, despre siguranța lucrătorilor sau despre produsele modificate genetic. De exemplu, în 2018, când renumita firmă Johnson & Johnson a fost acuzată că a vândut cu bună-știință pudră pentru bebeluși având niveluri nocive de azbest, Bill George, profesor la Harvard, a scris o apărare elogioasă a companiei, concentrându-se nu pe acuzații, ci pe principiile declarate ale firmei, „Our Credo", un angajament pentru integritate și devotament față de clienți, scris în 1943 (și probabil primul document CSR produs vreodată.)

Totuși, nu toată lumea este convinsă. Sunt mulți care respectă argumentul regretatului economist Milton Friedman, potrivit căruia singurul scop al corporației este acela de a câștiga mai mulți bani pentru acționari, care pot alege apoi singuri dacă vor sau nu să salveze lumea.

Judith Samuelson, vicepreședinte al Institutului Aspen și fondatoare a programului lor „Afaceri și societate", care a lucrat cu multe dintre companiile care conduc în prezent în privința CSR, spune: „Prioritatea acționarilor nu a dispărut. Și chiar dacă atitudinile s-au schimbat, măsurile, nu. Mulți directori, inclusiv CEO, sunt în continuare plătiți pe stoc, iar cei care gestionează portofoliile pentru investitorii instituției primesc încă bonusuri pentru valoarea acestor portofolii". Samuelson se teme că „firmele ar putea crede că aceste programe sunt suficiente și nu trebuie să mai facă schimbări fundamentale".

Kashner este mai optimistă, pentru că marile companii publice încorporează din ce în ce mai multe valori CSR în contractele compensatorii.

Cei care se opun programelor CSR susțin că încercarea de a face două lucruri simultan, precum profitul și servirea societății, va distruge eficacitatea companiilor. Samuelson critică această atitudine. „Desigur, companiile pot face mai multe lucruri. Companiile publice trebuie să gestioneze mai multe obiective tot timpul. Nicio companie publică din lume nu ar rezista o săptămână dacă singurele persoane de care ar avea grijă ar fi acționarii. Dar clienții? Angajații?". Ea consideră că CSR se reduce într-adevăr la o luare de decizie responsabilă, făcând ceea ce este nevoie pentru ca afacerile să aibă succes pe termen lung. Oricum, CSR este aici pe termen lung. A devenit o parte din structura programelor de investiții, a operațiunilor companiilor și a școlilor de afaceri.

Acum, CSR este urmărit și măsurat, iar în afaceri, ceea ce se măsoară se realizează. N

→ **Hill**, *colaborator Newsweek, este scriitor și fost reprezentant al managementului de top.*

SPORT

Jocurile Olimpice ale viitorului

Tokyo devine, după 56 de ani, primul oraș din Asia care găzduiește jocurile de vară de două ori. Inovațiile tehnologice anunțate sunt revoluționare în lumea sportului și nu numai.

DUPĂ CUM ERA DE AȘTEPTAT, Japonia își confirmă statutul de centru al inovațiilor tehnologice și va introduce mai multe tehnologii pentru a asigura o organizare cât mai eficientă.

Intel s-a angajat să transforme Tokyo 2020 în cea mai inovatoare ediție a Jocurilor Olimpice din istorie prin intermediul tehnologiilor 5G, a platformelor de infrastructură care deschid calea dezvoltării conectivității gigabit, a noilor soluții de mobilitate, a experiențelor de vizionare mai imersive, a aplicațiilor de ultimă generație ale orașelor inteligente și a serviciilor avansate de radiodifuziune.

Infrastructură

Bugetul asigurat de Guvernul Metropolitan din Tokyo pentru organizarea Olimpiadei este de 400 de miliarde de yeni japonezi (peste 3,2 miliarde de euro). De asemenea, guvernul japonez ia în considerare creșterea capacității aeroporturilor internaționale Haneda și Narita, prin relaxarea unor restricții de zbor, iar o nouă linie feroviară va face legătura între aeroporturi și gara centrală din Tokyo.

Transport electric

Tokyo are o populație de aproximativ 15 milioane de persoane, însă dacă luăm în considerare zona metropolitană, ajungem la 37 de milioane de oameni. În plus, se estimează că Jocurile Olimpice vor aduce încă 15 milioane de vizitatori.

Cheia pentru 2020 ar putea fi reprezentată de vehiculele conectate și autonome care s-ar putea asigura că oamenii ajung unde vor și când vor.

Toyota a anunțat că își va folosi vehiculul autonom e-Palette pentru a transporta atleții, jurnaliștii și oficialii prin satul olimpic.

Pentru spectatori a fost demarat, în 2018, un experiment cu mașini fără șofer de compania ZMP, alături de firma de taximetrie Hinomaru Kotsu. În jur de 1.500 de persoane s-au înscris, iar 96 dintre ele au comandat taxi-ul prin smartphone. Un șofer a fost mereu prezent în mașină pentru a preveni eventuale incidente, însă experimentul s-a încheiat în august fără nicio problemă. Astfel, succesul acestui experiment, la care adăugăm noi astfel de teste făcute în 2019 cresc speranțele că tehnologia va putea fi folosită pentru Jocurile Olimpice.

DE

MIHAI DUȚĂ
mihai.duta@newsweek.ro

Roboți, în locul voluntarilor

Toate marile competiții ale lumii se bazează pe voluntari care să ajute la găsirea locurilor în arene, la ghidarea turiștilor etc. La Tokyo, însă, roboții vor lua locul voluntarilor, cel puțin în zona spectatorilor.

În martie, comitetul olimpic japonez a prezentat doi roboți, realizați de Toyota, care îi vor ajuta pe oameni să își găsească locurile, vor furniza informații și vor transporta mâncarea și băuturile.

Toyota speră că va începe să vândă acești roboți către public din 2030 și că la Olimpiadă vor fi utili în mod special pentru persoanele cu dizabilități: „Am căutat modalități prin care am putea ajuta oamenii în viața de zi cu zi. La Jocurile Olimpice, vor fi mulți oaspeți în scaune cu rotile și am dori ca ei să se bucure de experiență fără să aibă griji cu privire la mobilitatea lor", a declarat managerul general al Toyota, Minoru Yamauchi, pentru Associated Press.

Recunoaștere facială pentru sportivi și staff

Într-o nouă premieră, Tokyo 2020 va fi prima Olimpiadă la care se va folosi tehnologia de recunoaștere facială pentru a evita cozile lungi, dar și pentru a spori securitatea.

Sistemul, care nu va fi folosit pentru fani, se va concentra pe cei peste 300.000 de atleți, staff, voluntari și presă. Vor fi folosite cipuri integrate în cărțile de identitate pentru a-i verifica pe cei care intră în cele peste 40 de locații.

Sistemul a fost testat parțial la Olimpiada de la Rio din 2016, dar și în unele aeroporturi din Japonia.

Medalii din materiale reciclate

Organizatorii își doresc sa realizeze și primele Jocuri Olimpice „verzi", folosind doar energie regenerabilă. Guvernul japonez a pus la punct sisteme pentru a furniza electricitate provenită din surse de energie solară și eoliană.

Totodată, se intenționează eliminarea tuturor emisiilor de dioxid de carbon care nu sunt necesare și folosirea de servicii de închiriere astfel încât 99% dintre bunurile folosite să fie reciclate sau refolosite.

În plus, există planuri de a filtra apa de ploaie, pentru a fi folosită la arenele în care vor avea loc competițiile.

Cele 5.000 de medalii de bronz, argint și aur vor fi confecționate din peste 6 milioane de telefoane mobile vechi donate de japonezi

Medaliile vor fi fabricate în premieră din materiale 100% reciclabile. Aproximativ 80.000 tone de dispozitive electronice au fost donate timp de doi ani pentru acest proces. Cele 5.000 de medalii de bronz, argint și aur vor fi confecționate din peste 6 milioane de telefoane mobile de care populația Japoniei nu mai are nevoie.

„Sperăm că procesul de reciclare a materialelor electronice pentru Tokyo 2020 să devină o moștenire pentru edițiile viitoare ale Jocurilor Olimpice. Eforturile noastre sunt îndreptate către protecția mediului înconjurător și a societății în care trăim. Medaliile vor simboliza energia atleților, transpusă în cultura Japoniei, precum și diversitatea tuturor sporturilor implicate, a fost mesajul organizatorilor Jocurilor Olimpice din 2020, pe site-ul oficial. N

FOTO: TOKYO 2020 / SHUGO TEKEMI

Stadionul Olimpic, finalizat cu o lună mai devreme

Cu toate că lucrările au început mai târziu din cauza unor probleme de design, construcția a fost gata în noiembrie și a fost inaugurată oficial la Cupa Împăratului la fotbal.

NOUA ARENĂ A ÎNLOCUIT ASTFEL, vechiul stadion care a fost locul central al Jocurilor Olimpice de la Tokyo din 1964.

Aici vor avea loc ceremoniile de deschidere și închidere a Jocurilor Olimpice 2020, întrecerile de atletism și câteva meciuri de fotbal.

Lucrările au început la 11 decembrie 2016, cu un an mai târziu decât era planificat, pentru că, din cauza unor constrângeri bugetare, guvernul japonez a renunțat la designului inițial, conceput de arhitecta Zaha Hadid, considerat mult prea scump. Cu toate acestea, arena a fost finalizată chiar cu o lună mai devreme decât fusese prevăzut.

Cu o capacitate de 68.000 locuri (sau 80.000 de locuri cu rânduri temporare pe pista de atletism) și o înălțime de 47,4 metri, construcția a costat 1,29 miliarde euro și este opera renumitului arhitect japonez Kengo Kuma. El a dorit să pună un accent puternic pe conștientizarea mediului. Având în vedere acest lucru, a fost crucial ca stadionul să se potrivească perfect cu natura înconjurătoare, inclusiv cu spațiul verde din apropiere cunoscut sub numele de Grădina Exterioară a Meiji Jingu.

Fațada constă din suprapuneri ale mai multor straturi din lemn, adunate din cele 47 de prefecturi ale Japoniei, în timp ce peste 47.000 de copaci de talie medie și mică au fost plantați în incinta stadionului.

Consiliul sporturilor din Japonia susține că îndeplinește „cele mai înalte standarde de design universal din lume" și are totodată facilități pentru persoanele cu handicap.

În stadion, scaunele accesibile vor fi distribuite pe toate nivelurile și etajele, ceea ce va asigura vizibilitatea și confor-

Stadionul Național din Tokyo a costat 1,29 miliarde de euro și a fost gata în trei ani

tul utilizatorilor de scaune cu rotile.

În urma consultărilor cu organizații ale persoanelor cu dizabilități, înălțimea scaunelor de toaletă a fost reglată în sus cu un centimetru, iar semnele Braille în ascensoare au fost afișate cu 2 milimetri mai sus.

185 de mari ventilatoare și opt vaporizatoare au fost integrate pentru a face suportabilă ambianța, în condițiile în care temperaturile pot depăși 40 grade Celsius în perioada Jocurilor Olimpice (24 iulie - 9 august).

Nivelul cinci al construcției va fi deschis publicului chiar și după finalul Jocurilor Olimpice, chiar și atunci când nu sunt organizate evenimente. De acolo, vizitatorii se pot bucura de o priveliște frumoasă, de florile de cireș sau de frunzele strălucitoare de toamnă, precum și de Tokyo Skytree sau Muntele Fuji.

Usain Bolt va inaugura pista de alegare

Cel mai rapid om din lume, jamaicanul Usain Bolt, va avea onoarea de a fi primul care va alerga pe pista stadionului pe 21 decembrie, cu prilejul unei ștafete demonstrative, prima probă sportivă organizată în incintă.

Prima competiție oficială va fi găzduită pe 1 ianuarie, finala celei de-a 99-a ediții a Cupei Împăratului la fotbal.

O sală de gimnastică unică

Centrul de gimnastică Ariake, inaugurat la 29 octombrie, va fi viitoarea casă a unora dintre cele mai populare evenimente din programul olimpic. Centrul va găzdui evenimente de gimnastică artistică, ritmică și trampolină, dar și competiția paralimpică de boccia, sport asemănător cu petanque. Sala este situată în apropierea Satului Olimpic și poate găzdui până la 12.000 de fani.

Acest loc unic întruchipează cultura prelucrării lemnului din Japonia. Fosta identitate a zonei înconjurătoare, un district de depozitare a lemnului, a inspirat designul său, modelat după forma navelor de lemn din golf.

Construcția are cel mai mare grad de utilizare a cherestelei dintre toate facilitățile de la Tokyo 2020, cu 2.300 metri cubi de lemn provenit din Japonia și are unul dintre cele mai mari acoperișuri din lemn din lume.

O altă caracteristică sunt băncile din lemn pentru spectatori.

Potrivit lui Koichi Fukui, directorul general al centrului, „este un spațiu cu un sentiment real de libertate. Acesta este un loc care va satisface atât sportivii, cât și spectatorii".

Pe exteriorul clădirii, cedrul japonez din prefecturile Shizuoka, Akita și Miyazaki a fost folosit pentru a crea forma unui vas din lemn în stil japonez.

Casa înotului

Centrul Acvatic din Tokyo, situat în parcul Tatsumi din Koto Ward, va găzdui probele de înot, sărituri, înot sincron și mai multe evenimente paralimpice. Construcția este finalizată în proporție de peste 90 la sută și va fi gata până în februarie 2020, conform organizatorilor.

Ocupând aproximativ 65.500 de metri pătrați, Centrul Acvatic are 15.000 de locuri din care peste 1% din vor fi rezervate persoanelor cu dizabilități.

Odată finalizată, aceasta va fi una dintre cele mai mari facilități de înot din lume și una dintre cele mai mari construcții ale Jocurilor Olimpice 2020.

Centrul va include o piscină principală, o piscină secundară, un bazin pentru sărituri cufundări și va deveni inima înotului japonez. Obiectivul este de a organiza anual o sută de competiții la nivel internațional, național și de juniori.

De asemenea, administratorii și-au propus ca acest centru să aibă un milion de vizitatori pe an.

FOTO: GULIVER / GETTY IMAGES

MAZDA CX-30 SKYACTIVE-G 122 MT6 4X2

Clona SUV-izată

Mazda a dat lovitura cu filozofia de design KODO – „Sufletul mișcării" – și nu se mai oprește. Pentru a umple golul dintre SUV-uleţul CX-3 și SUV-ul CX-5, japonezii au clonat noua Mazda3, i-au adăugat o secvență de ADN de SUV și au creat... CX-4. Nu! CX-30, deoarece Mazda comercializează exclusiv pe piața din China un model botezat CX-4.

DACĂ CEA DE-A PATRA GENERAȚIE Mazda3 a ajuns să dea bătăi grele de cap liderilor segmentului hatchback-urilor compacte de masă, supranumit și „Clasa Golf", la toate capitolele, inclusiv tehnologie, rafinament, calitate percepută și plăcere de a conduce, fără a vorbi despre design, japonezii s-au gândit să folosească rețeta și în clasa B a SUV-urilor, acolo unde nu aveau un reprezentant și se jucau în voie modele precum Nissan Qashqai, Mitsubishi Eclipse Cross, Skoda Karoq, Volkswagen Tiguan, Peugeot 3008 sau Renault Kadjar. Și le-a cam ieșit. Doar la capitolul motorizări, Mazda CX-30 șchioapătă, în ciuda design-ului spectaculos și agresiv al mașinii, accentul fiind pus prea mult pe eficiență și rafinament în utilizare. Deși are doar un „O" în plus, CX-30 nu prea

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

are nicio legătură cu micuțul CX-3. Cu o lungime de 4,4 metri, o lățime de 1,8 metri și o înălțime de 1,53 metri, noul SUV e dezvoltat pe platforma noii Mazda3, chiar dacă e mai scurt cu șase centimetri, mai înalt cu 9,5 centimetri și are un ampatament mai mic (2.655 mm la CX-30, 2.725 la Mazda3).

Interiorul lui CX-30 este o clonă a celui de la Mazda3. Doar poziția la volan este ceva mai înaltă, așa cum cer clienții de SUV. În rest, cuvintele cheie sunt ergonomie, calitate și rafinament. Majoritatea plasticelor sunt plăcute la atingere, finisajele sunt atent realizate, iar echiparea superioară cu bor-

dul îmbrăcat în piele bate serios către premium.

Planșa de bord minimalistă este ușor orientată către șofer. Display-ul de 8,8 inchi al sistemului multimedia este înfipt nemțește în vârful consolei centrale, dar, din păcate, la fel ca la Mazda3, nu este și sensibil la atingere (când faci mirroring de pe smartphone pentru Waze, de exemplu, este imposibil să comunici prin aplicație. Trebuie să scoți cablul pentru a marca un radar).

Suspensia SUV-ului CX-30 este mai sportivă decât la alte modele din segment, dar, chiar dacă zdruncină puțin, nu face nazuri pe macadam sau pe drumuri de pământ și este silențioasă. Compromisul bun între confort și sportivitate conferă mașinii o ținută de drum excelentă, aspect la care contribuie și direcția ce oferă un feedback intuitiv în volan. De exemplu, dacă micuțul CX-3 cu tracțiune față mai țopăie de spate pe virajele abordate sportiv, CX-30-ul stă lipit de drum aproape ca Mazda3. Evident, la limită, mașina are un comportament subvirator. Dar acesta apare destul de târziu, datorită sistemului de vectorizare a cuplului G-Vectoring Control (GVC) - variază cuplul motor pentru a optimiza încărcarea pe fiecare roată motoare, conferind dinamică și manevrabilitate mai bune.

21.190 €

este prețul de pornire pentru Mazda CX-30 SkyActive G 122 4x2, TVA inclusă.

În ceea ce privește spațiul și confortul, la bordul lui CX-30 pot călători patru adulți în condiții bune. Și, chiar dacă mașina e mai scurtă decât Mazda3, portbagajul este mai mare cu 72 de litri. Chiar și așa, însă, volumul de 430 de litri este cam mic pentru un SUV cu pretenții familiste de 4,3-4,5 metri lungime. De exemplu, cu o lungime de 4,47 metri, Peugeot 3008 oferă 520 de litri, iar Skoda Karoq, 521 de litri (4,38 metri lungime).

Cai rasați, dar cam puțini

Mazda este singurul contructor care crede în continuare în generozitatea cilindreei și în liniaritatea puterii aspirate. Și o face cu stil și cu multă tehnologie. Benzinarul aspirat SkyActive-G de 2.0 litri și 122 de cai putere este o plăcere în exploatare și se bate liniștit cu motoraşele „subunitare" în trei sau patru cilindri, de aceeași putere, dominându-le liniștit la rafinament. Mai mult, datorită sistemului de dezactivare a doi dintre cei patru cilindri când motorul nu este în sarcină și sistemului mild-hybrid, format dintr-un electromotor/generator (B-ISG) și o baterie mică, CX-30-ul este competitiv și la capitolul consum. În traficul din București, mașina s-a mulțumit cu 9.2-9.4 litri/100 km. Iar, la drum, computerul a afișat un consum de 7.2-7.4 litri/100 km, în contextul unui stil de condus destul de sportiv. Mă rog, cât de sportiv se poate mișca o mașină de aproape 1,4 tone cu doar 122 de cai sub capotă (datele oficiale indică o accelerație 0-100 km/h în 10,6 secunde și o viteză maximă de 186 km/h).

Să nu înțelegeți greșit, SkyActive-G 122 trage liniar și urcă frumos în ture. Iar

FOTO: NEWSWEEK ROMÂNIA

cutia de viteze manuală, în şase trepte este o adevărată operă de artă. Cursa schimbătorului este atât de scurtă, încât te poţi juca doar din încheietura mâinii, iar declicul metalic pe care-l simţi la intrarea în treaptă nu-l găseşti decât la maşini cu mult mai multe pretenţii.

Problema lui este că CX-30-ul este prea mare şi prea greu. Dar, în lipsa versiunii de 165 de cai, este alegerea raţională, oferind un bun raport performanţe/preţ.

Altfel, Mazda CX-30 poate fi dotată cu revoluţionarul SkyActive-X de 180 de cai, cu motorul pe benzină cu aprindere prin compresie, ca la diesel. Dar preţul acestei versiuni este mult mai mare, iar în cadrul testului efectuat cu Mazda3 SkyActive-X AWD nu a fost foarte convingător. Cei 180 de cai sunt mai mult pe hârtie. Pentru fanii diesel, Mazda oferă SkyActive-D-ul de 1.8 litri şi 116 cai, adică tot foarte puţin pentru cum arată şi cum stă pe drum noul SUV.

Verdict Newsweek

+

Design emoţionant; ergonomia habitaclului; suspensie sportivă, dar confortabilă; calitatea materialelor şi a finisajelor; timoneria cutiei de viteze manuale; elasticitatea şi rafinamentul motorului; sistemul audio Bose cu 12 difuzoare.

–

Portbagaj micuţ; motor subdimensionat; display-ul central fără touch; garda la sol de 175 mm.

FOTO: NEWSWEEK ROMÂNIA

PRIMUL RADIO DE SPORT DIN ROMÂNIA

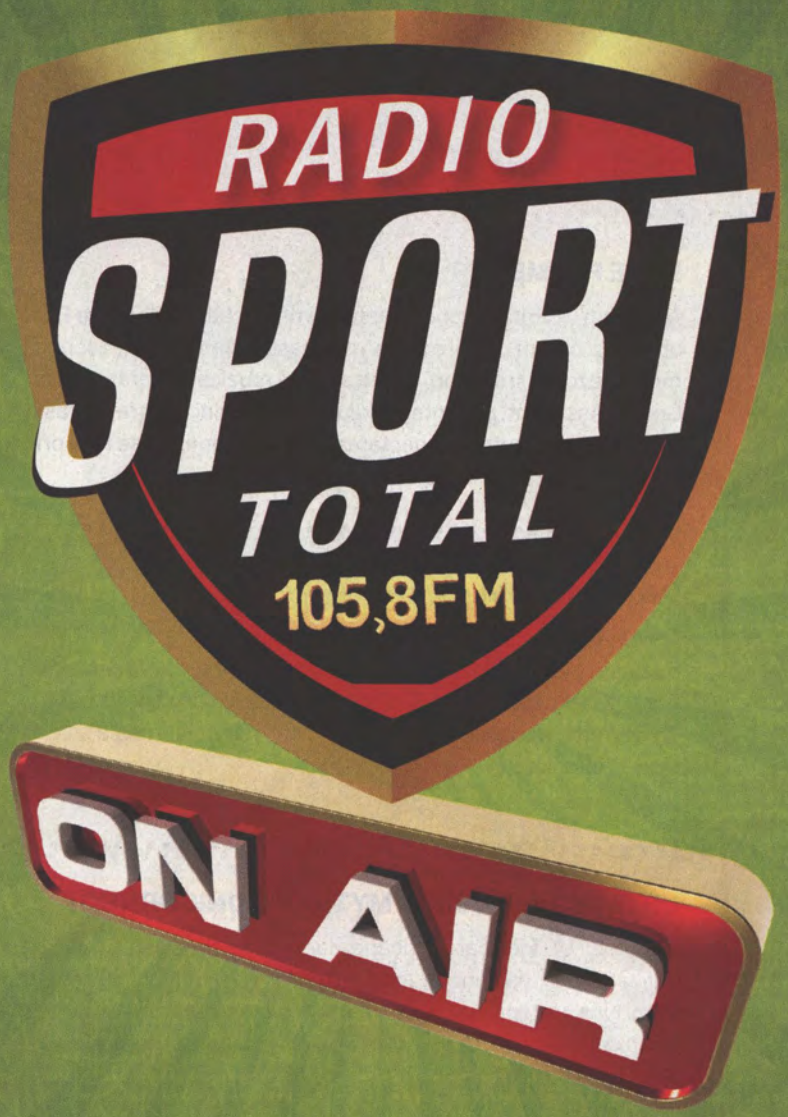

Bucureşti: 105.8 FM

Botoşani: 91.1 FM

Braşov: 96.4 FM

Drăgăşani: 88.0 FM

Făgăraş: 90.90 FM

Focşani: 102.0 FM

Galaţi: 87.7 FM

Predeal: 101.1 FM

Rupea: 90.3 FM

Severin: 97.9 FM

Slatina: 92.4 FM

Victoria: 92.8 FM

Zărneşti: 88.2 FM

WWW.SPTFM.RO

TEHNOLOGIE

9 gadget-uri din 2019

În epoca vitezei, tehnologiile evoluează aproape de la o zi la alta. Prin urmare, un clasament general anual este aproape imposibil de realizat. *Newsweek România* a selectat nouă gadget-uri care au marcat anul care abia s-a încheiat.

BOSE FRAMES

Alto pentru bărbați, Rondo pentru femei. Ochelarii de soare Bose Frames nu sunt unii obișnuiți, ci sunt primii ochelari de soare high-tech care ascund în brațele ramei mini-difuzoare și senzori. Puteți asculta muzica preferată, interacționa cu Siri, Alexa sau Google Assistant, prin intermediul microfonului integrat, și răspunde la telefon, prin simpla apăsare a unui buton. Conectarea cu smartphone-ul se face prin Bluetooth, iar bateria are o autonomie de până la 3,5 ore de "live music".

DJI MAVIC MINI

Drona DJI Mavic Mini este foarte compactă, când este pliată putând fi ascunsă într-un buzunar, și cântărește doar 249 de grame. În ciuda dimensiunilor, însă, DJI Mavic Mini filmează la rezoluție 4K HD și are o autonomie de zbor de până la 30 de minute. Aplicația DJI Fly permite accesul la SkyPixel, o platformă social-media pe care utilizatorii își împărtășesc poze și filmulețe.

UBTECH JIMU ROBOT MYTHICAL UNICORNBOT

Roboțelul UBTech pare o jucărie, dar nu este chiar așa. După ce este asamblat cu ajutorul aplicației de smartphone Jimu, care oferă instrucțiuni 3D, gadget-ul este construit să-i introducă pe copiii de peste opt ani în tainele programării de bază, prin intermediul platformei Blockly. UnicornBot poate fi programat cum să se miște și cum să reacționeze în anumite situații.

LG SIGNATURE OLED TV R

La Consumer Electronics Show (CES) 2019, toate blițurile au fost atrase de LG Signature OLED TV R, primul televizor 4K care se rulează ca o jaluzea și se ascude într-un stand special când nu este folosit. Ecranul de 65 inch are trei moduri de funcționare: vedere completă, care presupune totalitatea ecranului, vedere liniară, în care ecranul este ascuns parțial și arată doar panourile de muzică, ceas, informații meteo, etc., și vedere zero, în care display-ul este ascuns în întregime. În afară de a servi ca suport, cutia funcționează și ca soundbar, având sistem de sunet Dolby Atmos.

APPLEWATCH SERIES 5 CELLULAR

Cea de-a cincea generație AppleWatch a devenit cel mai performant smartwatch de pe piață. Are un ecran mai mare, care stă permanent aprins, oferă o mulțime de opțiuni și, cel mai important, face EKG în timp real și monitorizează pulsul. AppleWatch Series 5 Cellular poate funcționa și autonom, dacă operatorul de telefonie mobilă oferă serviciul "Number Share", și rezistă la apă până la o adâncime de 50 de metri.

GOPRO HERO 8 BLACK

Camera de acțiune GoPro Hero 8 Black dispune de un sistem de montare integrat, poate filma la rezoluție 4K, cu 60 de cadre pe secundă, este mult mai ușor de utilizat decât modelele anterioare, grație unui software revizuit, și, optional, poate fi folosită cu diferite „Mods", precum un microfon extern GoPro sau o lumină LED externă și un ecran separat. Live streaming-ul poate fi realizat la 1080p, față de 720p în cazul Hero 7 Black.

BOSE NOISE CANCELLING HEADPHONES 700

Călătoriile lungi, cu avionul sau trenul, pot fi mai plăcute cu o pereche de căști Bose Noise Cancelling Headphones 700. Acestea oferă 11 niveluri de anulare a zgomotului ambiental, pentru a vă putea relaxa și asculta în liniște muzica preferată.

HTC VICE COSMOS

Creat pentru a oferi un nivel superior de ergonomie în utilizare și construit pentru a evolua de-a lungul timpului, sistemul de realitate virtuală (VR) premium HTC Vive Cosmos dispune de un headset modular și un display de tip „flip-up". Inspirat parcă din lumea căștilor pentru motocicliști, design-ul „flip-up" permite utilizatorului să ridice ecranul și să treacă astfel din spațiul virtual în cel real și viceversa, fără a întrerupe călătoria VR și fără a da sistemul jos de pe cap. Pentru o experiență virtuală superioară, display-ul lui HTC Vice Cosmos oferă o rezoluție combinată de 2880 x 1700 de pixeli, iar fiecare pixel este secondat de trei subpixeli.

SIGMA FP

Cu un design de aparat foto de buzunar, Sigma fp, cea mai mică și mai ușoară cameră full-frame mirrorless, are 10,6 centimetri înălțime, 6,6 centimetri lățime și 4,3 centimetri grosime și ascunde un senzor de 24,6 Megapixeli, de 35 de milimetri. Bineînțeles, prin adăugarea unui obiectiv, gabaritul camerei crește, dar, și așa, dimensiunile sale par impresionant de mici. Sigma fp suportă ISO între 100 și 25.600, oferă un sistem autofocus cu 49 de puncte și dispune de stabilizator electronic a imaginii și poate filma la rezoluție 4K.

ÎN CIFRE

Jucării

Aproximativ 30 la sută dintre toate jucăriile, păpușile și jocurile vândute în SUA sunt achiziționate de sărbători. De la noi apărute, la cele clasice din acest an (Chicken Farmer Barbie!), până la noi fenomene (marionete pentru deget Baby Shark), mai știe cineva ceva? Este sezonul în care trebuie să vă gândiți și să cheltuiți bani pe jucării.

—Noah Miller, Maya Page

21,6 MILIARDE DE $

Venituri totale din vânzările de jucării din SUA anul trecut

Cele mai vândute 5 jucării pe categorii (venituri din 2018)

JUCĂRII OUTDOOR & SPORTS	4.00 MILIARDE $
PĂPUȘI	3.36 MILIARDE $
JUCĂRII PENTRU COPII / COPII MICI / PREȘCOLARI	3.15 MILIARDE $
JOCURI / PUZZLE-URI	2.14 MILIARDE $
SETURI DE CONSTRUCȚII	1.82 MILIARDE $

19% → Ponderea pieței deținută de Mattel, cel mai mare producător de jucării din țară, ale cărui mărci includ Barbie, Hot Wheels, Fisher-Price și American Girl. Hasbro, producătorii Transformers și Monopoly, este locul 2, cu 15 la sută.

3.000.000.000

Numărul estimat de jucării care sunt vândute în Statele Unite în fiecare an

7.000+

Numărul de răni asociate cu Lawn Darts, o jucărie din anii 1980, care a fost interzisă ulterior de Comisia de siguranță a produselor pentru consum, în 1988

98

Numărul de bobine de sârmă din originalul Slinky (apărută în 1945). O versiune din plastic a fost făcută în 1979.

338.153

Numărul de persoane angajate direct în fabricarea, distribuția sau vânzarea de jucării din S.U.A.

10

Prețul mediu al unei jucării

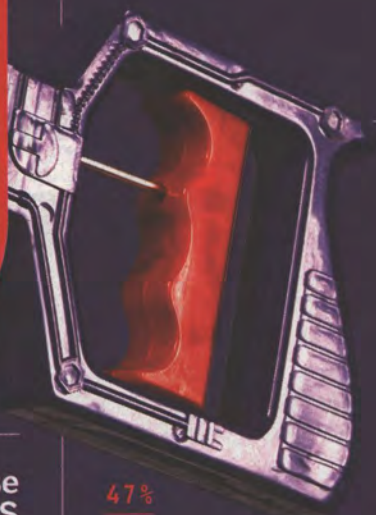

47%

Procentul de turiști care ajung în SUA și care intenționează să cumpere jucării în acest sezon. Acesta este al treilea cel mai popular tip de cadou după haine și cărți

7.541 → Numărul de piese LEGO din Star Wars UCS Millennium Falcon, cel mai mare set individual LEGO realizat vreodată. Preț: 799,95 USD (pe Amazon)

GETTY (12)

SURSA: THE NPD GROUP, THE TOY ASSOCIATION, GLOBAL TOY NEWS, BANNED TOY MUSEUM, THE COLLECTOR, *WARMAN'S 101 GREATEST BABY BOOMER TOYS*, 2019 DELOITTE HOLIDAY RETAIL SURVEY

CĂLĂTORII

Kitzbühel, „capitala sporturilor de iarnă"

ÎNCONJURATĂ DE MASIVUL Kitzbüheler Horn și muntele Hahnenkamm, pe care, an de an, are loc una dintre cele mai solicitante etape din cadrul Cupei Mondiale de Schi Alpin (pârtia Streif), regiunea de schi Kitzbühel include șapte localități, Kitzbühel, Kirchberg, Reith, Aurach, Jochberg, Mittersill și Hollersbach, peste 170 de kilometri de pârtii de toate tipurile și 36 de kilometri de trasee de schi.

Kitzbühel, pitorescul orășel tirolez ce reprezintă o îmbinare perfectă între lux și farmecul alpin, între tradiție și rafinament, între stilul de viață modern și tradiția sportivă, este supranumit pe bună dreptate „capitala sporturilor de iarnă". Aici, în 1966, în superba cabană montană Seidlalm, în care astăzi puteți savura pe îndelete un Moosbeerscharr'n, adică o variantă cu fructe de pădure a tradiționalului desert Kaiserschmarrn, au fost puse bazele Cupei Mondiale de Schi Alpin.

Regiunea de schi Kitzbühel se întinde, practic, de la Kirchberg până la Pass Thurn și poate fi accesată din mai multe părți. Există 101 kilometri de pârtii ușoare, pentru întreaga familie, 61 de kilometri de pârtii medii și 17 kilometri de pârtii „negre". Iar cu tot cu traseele de schi, se poate schia în total pe 215 kilometri. Dacă prima pârtie de schi de pe Horn a fost amenajată în 1893, de către Franz Reisch, omul despre care se spune că a inventat schiul, Streif este, probabil, cea mai spectaculoasă și mai rapidă pârtie din lume, cu o diferență de nivel de 860 de metri și o înclinare maximă de 85 de grade. În total, sunt 68 de pârtii care sunt deservite de 50 de gondole și schi-lifturi moderne. Suficient? Nu. Pentru schiorii aventuroși există 23.000 de hectare pentru schi „offpiste". Iar copiii se pot distra în voie într-unul dintre cele două „snow park"-uri din Kitzbühler Horn și Kitz-Soth Hanglalm.

DE

RĂZVAN SCĂEȘTEANU
razvan.scaesteanu@newsweek.ro

TRAVEL MIX 4K

Abonează-te!

La furnizorul tău de servicii TV!

Liberalii „sinceri" se rup de PNL

10 IANUARIE 1880: O GRUPARE LIBERALĂ ÎN FRUNTE CU GHEORGHE Vernescu („liberalii sinceri"), de orientare politică conservatoare, părăsește Partidul Național Liberal, formând Partidul Liberalilor Sinceri. Vernescu avea studii de Drept la Universitatea din Paris și, după revenirea în țară, practicase cu mult succes avocatura, ceea ce i-a adus o avere substanțială. Fusese numit, în 1864, de Alexandru Ioan Cuza, în Consiliul de Stat, iar în 1865 a ocupat poziția de ministru al Justiției. În 1875, a fondat Partidul Național Liberal, alături de I.C.Brătianu și Mihail Kogălniceanu. Vernescu a intrat însă în conflict cu Brătianu, pe care-l acuza de tendințe dictatoriale, și, în 1880, a fondat „Partidul Liberalilor Sinceri", pe care-l definea drept „o partidă politică cu principii sincer liberale, cu totul deosebită de partida așa-zisă național-liberală". În cartea sa „București ii de altă dată", Constantin Bacalbașa îl acuză pe Vernescu că, de fapt, apăra interesele moșierimii. Vernescu însuși era mare moșier. Treptat, liberalii sinceri s-au apropiat de conservatori și au format un partid cu strania denumire de Partidul Liberal Conservator. În 1891, formațiunea lui Vernescu face însă o nouă voltă și revine în PNL. De numele lui Vernescu este legată o casă celebră de pe Calea Victoriei, unde s-a aflat sediul Uniunii Scriitorilor. Casa, cumpărată de Vernescu în 1886, restaurată de Ion Mincu și pictată de George Demetrescu Mirea, a fost multă vreme considerată ca fiind cea mai frumoasă de pe Calea Victoriei.

10-16 IANUARIE

America trează

16 ianuarie 1919: Intră în vigoare cel de-al 18-lea Amendament al Constituției SUA, care interzice producerea, vânzarea și transportarea băuturilor alcoolice, la presiunea mișcării anti-alcool, înființată cu un secol mai devreme. Legea Prohibiției, așa cum este cunoscut amendamentul, intră în vigoare în 17 ianuarie 1920. În ciuda eforturilor făcute de autorități, înflorește contrabanda, iar în 1933, autoritățile abrogă prohibiția, prin Amendamentul 21.

Primul muzeu public național din lume

15 ianuarie 1759: Este inaugurat The British Museum, primul muzeu public național din lume, deschis tuturor „persoanelor studioase și curioase". Sir Hans Sloane, colecționar, își donează averea statului, cerând înființarea instituției. Cea mai populară expoziție a muzeului a fost cea despre Egiptul antic: în 1972, 1,6 milioane de oameni au venit să vadă comorile faraonului Tutankhamon.

Prima ediție a aventurilor lui Don Quijote

16 ianuarie 1605: Este publicată „El ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha", a lui Miguel de Cervantes. Considerat primul roman modern, este o satiră la adresa poveștilor cavalerești. Datorită succesului de care s-a bucurat, un impostor, Alonso Fernandez de Avellaneda, a publicat o continuare a poveștii. În replică, Cervantes scrie, în 1614, „Segunda parte del ingenioso caballero don Quijote de la Mancha", care se încheie cu moartea lui Don Quijote, speculându-se că, astfel, Cervantes a vrut să evite alte continuări.

FOTO: WIKIPEDIA; LEPETITJOURNAL.COM

Magic FM
always great music

magicfm.ro

Download on the App Store
GET IT ON Google Play

ABONEAZĂ-TE!

MODALITĂȚI DE ABONARE:

- Online, prin card, la www.newsweek.ro/abonamente
- Prin ordin de plată în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: 38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor
- La toate oficiile poștale
- La firmele de abonamente:
  - Manpress Distribution București
  - Calliope S.R.L. Ploiești
  - Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:

- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

PLATA SE VA EFECTUA PÂNĂ LA DATA DE 25 A LUNII ÎN CURS PENTRU CA LIVRAREA ABONAMENTULUI SĂ ÎNCEAPĂ DE LA DATA DE 1 A LUNII URMĂTOARE. DACĂ PLATA SE EFECTUEAZĂ DUPĂ DATA DE 25, DATA DE ÎNCEPUT A ABONAMENTULUI SE DECALEAZĂ CU O LUNĂ.

Talon de abonament

Newsweek ROMÂNIA

Nume, prenume .....

Str..... Nr....., Bl....., Sc....., Et....., Ap.....

Localitate ..... Județ / Sector .....

Cod poștal..... Telefon..... E-mail.....

Am achitat suma de ..... lei cu ordin de plata nr. ..... din data .....
către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal 38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna .....

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ☐ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

PAȘI PENTRU ABONARE

A) CU CARDUL

1. Intri pe site-ul www.newsweek.ro/login, creezi cont nou și te înregistrezi.
2. Intri în contul tău și alegi varianta de abonare dorită (print / print + digital / digital) și perioada (o lună, 3, 6 sau 12 luni).
3. Dai click pe CUMPĂRĂ și faci plata cu cardul.
4. Primești factura prin email.

B) PRIN ORDIN DE PLATĂ (OP)

1. Alegi varianta de abonament
2. Efectuezi plata prin OP în contul News International S.A, Bd. Mărăști, Nr. 65-67, Complex Romexpo, intrarea A, pavilion G3 Sectorul 1, București, România, J40/2003/2018, CUI: RO38847674, Cont bancar: RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Moșilor
3. Ne trimiți un e-mail la adresa abonamente@newsweek.ro cu o copie a OP-ului și adresa de livrare a abonamentului, dar și o adresă de e-mail pentru activarea contului de abonament digital.
4. Primești factura prin email.

REDUCERE de până la 20% față de prețul revistei la chioșc

Tip abonament / Perioada	1 lună	3 luni	6 luni	12 luni
PRINT (revista tipărită; acces parțial online; newsletter)		**139lei**	**259lei**	**499lei**
PRINT + DIGITAL (revista tipărită; acces total online, inclusiv arhivă; newsletter)		**169lei**	**319lei**	**619lei**
DIGITAL (acces total online,inclusiv arhivă; newsletter)	**18lei**	**49lei**	**89lei**	**169lei**

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress și în benzinăriile: OMV, Petrom V, Mol, Rompetrol, Socar. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă. Vă rugăm să ne contactați la adresa: abonamente@newsweek.ro pentru a stabili toate detaliile.

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ, vă rugăm să ne comunicați telefonic, la numerele 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 sau prin e-mail, la adresa: **abonamente@newsweek.ro.**

ABONEAZĂ-TE!

MODALITĂȚI DE ABONARE:

- Online, prin card, la www.newsweek.ro/abonamente
- Prin ordin de plată în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., Cod Unic de Înregistrare: 38847674, cont nr. RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor
- La toate oficiile poștale
- La firmele de abonamente:
  - Manpress Distribution București
  - Calliope S.R.L. Ploiești
  - Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente *Newsweek România*:

- E-mail: abonamente@newsweek.ro.
- Tel.: 0374.00.23.81 / 0374.00.23.82 tarif normal (de luni până vineri între 10.00 și 17.00).

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată este necesar să trimiteți talonul de mai jos completat, împreună cu copia dovezii de plată, la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1, sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

PLATA SE VA EFECTUA PÂNĂ LA DATA DE 25 A LUNII ÎN CURS PENTRU CA LIVRAREA ABONAMENTULUI SĂ ÎNCEAPĂ DE LA DATA DE 1 A LUNII URMĂTOARE. DACĂ PLATA SE EFECTUEAZĂ DUPĂ DATA DE 25, DATA DE ÎNCEPUT A ABONAMENTULUI SE DECALEAZĂ CU O LUNĂ.

Talon de abonament

Newsweek ROMÂNIA

Nume, prenume .....

Str..... Nr....., Bl....., Sc....., Et....., Ap.....

Localitate ..... Județ / Sector .....

Cod poștal..... Telefon..... E-mail.....

Am achitat suma de ..... lei cu ordin de plata nr. ..... din data .....
către S.C. NEWS INTERNATIONAL SA, cod fiscal 38847674, în contul RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor.

Abonamentul va începe din luna .....

Operatorul NEWS INTERNATIONAL S.A., editorul revistei Newsweek România, prelucrează datele cu caracter personal furnizate de dumneavoastră în scopul abonării la publicație și livrării revistei. Datele vor fi dezvăluite Poștei Române sau firmei de distribuție care livrează revista la adresa dumneavoastră. Pe viitor, aceste date: nume, prenume, adresă, telefon, e-mail, ne permit să vă trimitem revista la care v-ați abonat și să vă ținem la curent cu diverse informații despre abonamentul dumneavoastră.
În cazul în care nu doriți aceasta, bifați ☐ NU

Conform Legii nr. 677/2001, beneficiați de dreptul de acces, de intervenție asupra datelor, dreptul de a nu fi supus unei decizii individuale. Aveți dreptul să vă opuneți prelucrării datelor personale care vă privesc și să solicitați ștergerea datelor. Pentru exercitarea acestor drepturi, vă puteți adresa cu o cerere scrisă, datată și semnată la News International S.A. De asemenea, vă este recunoscut dreptul de a vă adresa justiției.

Prin prezenta sunt de acord ca NEWS INTERNATIONAL S.A. să prelucreze datele mele cu caracter personal și să le dezvăluie terților conform legii nr. 677/2001. Îmi rezerv dreptul să mă opun acestei prelucrări și să solicit ștergerea datelor adresându-mă societății NEWS INTERNATIONAL S.A. printr-o cerere scrisă.

Semnătura abonatului .....

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025